

قانون الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون استکهلم

در خصوص آلاینده های آلی پایدار

شماره ۱۱۴/۸۷۹۹۷

مورخ ۱۳۸۴/۴/۵

قانون الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون استکهلم در خصوص آلاینده های آلی پایدار

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سید محمد خاتمی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون استکهلم در خصوص آلاینده های آلی پایدار که از سوی دولت به شماره ۳۰۱۹۹/۴۵۶ مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۱ به مجلس شورای اسلامی تقدیم و در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۴/۳/۱۰ مجلس با اصلاحاتی تصویب و به تائید شورای نگهبان رسید، در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست ارسال می گردد.

غلامعلی حداد عادل

رئیس مجلس شورای اسلامی

شماره ۱۳۸۴/۴/۱۱-۲۰۴۶۶

سازمان حفاظت محیط زیست

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون استکهلم در خصوص آلاینده های آلی پایدار در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ دهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۳/۲۵ به تائید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۱۱۴/۸۷۹۹۷ مورخ ۱۳۸۴/۴/۵ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است، به پیوست جهت اجراء ابلاغ می گردد.

رئیس جمهور - سید محمد خاتمی

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت اصول پنجاهم (۵۰) و یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون استکهلم در خصوص آلاینده‌های آلی پایدار مشتمل بر یک مقدمه، سی ماده و شش ضمیمه ملحق شده و سند تصویب آن را نزد امین کنوانسیون ارائه نماید.

تبصره - جمهوری اسلامی ایران در اجرای بند (۲) ماده (۱۸)، خود را در ارجاع اختلافات در ارتباط با تفسیر یا اجرای این کنوانسیون به داوری یا دیوان دادگستری بین‌المللی با رعایت قوانین و مقررات داخلی مربوط متعهد می‌داند.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

کنوانسیون استکهلم در خصوص آلاینده‌های آلی پایدار اعضای این کنوانسیون: با شناخت این‌که آلاینده‌های پایدار دارای خصوصیات سمیت، مقاومت در برابر تجزیه، در بدن موجودات زنده تجمع یافته و از طریق هوا، آب و گونه‌های مهاجر، در بین مرزهای بین‌المللی جابجا شده و در مکانهای بسیار دورتر از محل رها شدن آن‌ها در اکوسیستمهای آبی و خشکی انباشته شده و رسوب می‌کنند؛ با اطلاع از مخاطرات بهداشتی خصوصاً در کشورهای در حال توسعه در اثر تماس مستقیم با آلاینده‌های آلی پایدار به ویژه اثرات آن‌ها روی زنان و متعاقباً روی نسلهای آینده؛ با تصدیق این‌که زیست بوم اقیانوسها و جوامع بومی به خاطر تأثیرات سوء آلاینده‌های آلی پایدار در معرض خطر بوده و آلودگی مواد غذایی بومی آنان نیز به عنوان یک موضوع بهداشت عمومی مدنظر می‌باشد، با اذعان به نیاز به اقدامات جهانی در خصوص آلاینده‌های آلی پایدار؛ با توجه خاص به تصمیم‌گیری ۱۳/۱۹ (C) مورخ ۷ فوریه ۱۹۹۷ میلادی برابر با (۱۸ بهمن ۱۳۷۶ هجری شمسی) شورای حکام برنامه محیط زیست سازمان ملل در خصوص شروع اقدامات بین‌المللی در جهت حفاظت سلامت انسانها و محیط زیست از طریق اتخاذ تدابیری که سبب کاهش یا حذف انتشار و تخلیه آلاینده‌های آلی پایدار می‌شود؛ با یادآوری مقررات مناسب در ارتباط با معاهدات زیست محیطی بین‌المللی مرتبط، خصوصاً کنوانسیون روتردام در خصوص آئین اعلان رضایت قبلی برای آفت‌کشها و برخی مواد شیمیایی خطرناک در تجارت بین‌المللی و کنوانسیون بازل در خصوص کنترل حمل و نقل برون مرزی پسماندهای ویژه و دفع آن‌ها از جمله موافقتنامه‌های منطقه‌ای که در چارچوب ماده (۱۱) آن کنوانسیون تدوین شده است؛ همچنین با یادآوری بیانیه ریو در خصوص محیط زیست،

توسعه و دستور کار ۲۱؛ با تصدیق این که احتیاطات لازم درخصوص نگرانی‌های همه اعضای تحت شمول این کنوانسیون مورد توجه قرار می‌گیرد؛ با شناخت این که این کنوانسیون و دیگر توافقنامه‌ها بین‌المللی در زمینه تجارت و محیط زیست همدیگر را متقابلاً حمایت می‌کنند؛ با تأیید این که کشورها بر طبق منشور سازمان ملل و اصول حقوق بین‌الملل درخصوص بهره‌برداری از منابع اختصاصی مطابق با ملل و اصول حقوق بین‌الملل درخصوص بهره‌برداری از منابع اختصاصی مطابق با سیاستهای توسعه‌ای و زیست محیطی خود حق حاکمیت داشته، مسئول تضمین این که فعالیتهایی که در قلمرو یا کنترل آن‌ها انجام می‌شود، سبب صدمه زدن به محیط زیست دیگر کشورها یا مناطق آن سوی مرزهای ملی نخواهد شد، می‌باشد؛ با احتساب مقتضیات و خصوصاً الزامات کشورهای در حال توسعه، مخصوصاً کشورهای کم‌تر توسعه‌یافته و کشورهای با اقتصاد در حال گذر، که به طور خاص نیاز به تقویت توانایی‌های آنان برای مدیریت مواد شیمیایی و از جمله انتقال فناوری، تأمین کمک‌های فنی و مالی و ارتقای سطح همکاری‌های بین بخشی دارند؛ با احتساب کامل برنامه اقدام برای توسعه پایدار کشورهای در حال توسعه و جزیره‌ای کوچک، که در باربادوس در تاریخ ۶ می ۱۹۹۴ میلادی برابر با (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۳ هجری شمسی) به تصویب رسید؛ با توجه به توانایی‌های کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته به صورت متعارف و مسئولیت‌های کلی و متمایز کشورها به نحوی که در اصل ۷ بیانیه ریو درخصوص محیط زیست و توسعه بیان شده است، با شناسایی مشارکت بخشهای خصوصی و سازمانهای غیردولتی که می‌تواند سبب دستیابی به کاهش یا حذف انتشار و تخلیه آلاینده‌های آلی پایدار گردد؛ با تأکید بر اهمیت تقبل مسئولیت تولیدکنندگان آلاینده‌های آلی پایدار به منظور کاهش اثرات زیان‌آور ایجاد شده توسط محصولات آنان و اطلاع‌رسانی به مصرف‌کنندگان، دولت‌ها و عموم مردم مرتبط با خصوصیات مخاطره‌آمیز این مواد شیمیایی؛ با توجه خاص به لزوم اتخاذ تدابیر لازم برای جلوگیری از اثرات زیانبار ایجاد شده توسط آلاینده‌های آلی پایدار در تمام مراحل چرخه عمر آن‌ها؛ با تأکید مجدد بر اصل (۱۶) بیانیه ریو درخصوص محیط زیست و توسعه که بیانگر این مطلب است که مقامات ملی باید به منظور جهانی شدن هزینه‌های زیست محیطی داخلی و استفاده از ابزار اقتصادی با مدنظر قرار دادن این نگرش که ایجادکنندگان آلودگی باید هزینه‌های آلودگی را بر طبق خواسته‌های عمومی و بدون لطمه زدن به تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی تحمل نمایند؛ با تشویق اعضای که دارای مقررات و طرحهای ارزیابی توسعه‌ای برای آفت‌کشها و مواد شیمیایی صنعتی نمی‌باشند به منظور تدوین چنین طرح‌هایی؛ با شناخت اهمیت توسعه و کاربرد فرایندها و مواد شیمیایی جایگزین سازگار با محیط زیست و تعیین اهمیت حفاظت از سلامت انسان و محیط زیست از اثرات مضر آلاینده‌های آلی پایدار؛ به شرح زیر موافقت می‌نمایند که:

ماده (۱) -

هدف با توجه به نگرش محتاطانه‌ای که در اصل (۱۵) بیانیه ریو درخصوص محیط زیست و توسعه بیان شده هدف این کنوانسیون حفاظت سلامت انسان و محیط زیست در مقابل آلاینده‌های آلی پایدار می‌باشد.

ماده (۲) - تعاریف از نظر این کنوانسیون:

الف- «عضو» به یک کشور یا یک سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای اطلاق می‌شود که محدودیت‌های این کنوانسیون و اجرای آن را تقبل نموده است.

ب- «سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای» به یک سازمان متشکل از کشورهای مستقل از یک منطقه معین گفته می‌شود که اعضای آن اختیارات خود درخصوص مسائل ناشی از این کنوانسیون را بدان تفویض نموده و براساس آن، سازمان اختیار دارد برطبق مقررات داخلی خود برای امضاء، تصویب، قبول یا تأیید یا الحاق به این کنوانسیون اقدام نماید.

ج- «اعضاء حاضر و رأی‌دهنده» به معنای اعضاء حاضر و دارای یک رأی مثبت یا منفی می‌باشد.

ماده ۳- تدابیر لازم برای کاهش یا حذف انتشار از تولید و استفاده عمدی

۱. هر عضو باید:

الف- فعالیت‌های زیر را ممنوع و یا تدابیر رسمی و قانونی لازم را برای جلوگیری از موارد زیر انجام دهد:

(۱)- تولید و استفاده از مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) براساس مقررات آن ضمیمه و

(۲)- واردات و صادرات مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) بر طبق مقررات بند (۲) و

ب- تولید و استفاده از مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (ب) بر طبق مقررات آن ضمیمه محدود شود.

۲- هر عضو باید اقداماتی انجام دهد تا اطمینان حاصل آید که:

الف- واردات یک ماده شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) انجام شده فقط:

(۱)- با هدف دفع کاملاً زیست محیطی به نحوی که در جزء (۱) بند (د) از ماده (۶) بیان شده، یا

(۲)- برای یک کاربرد یا منظور خاص که برای عضو مشمول ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) مجاز شمرده شده است.

ب- مواد شیمیایی مشمول ضمیمه (الف) برای هرگونه تولید یا کاربرد به صورت معافیت ویژه یا مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (ب) برای هرگونه تولید یا کاربرد به صورت معافیت ویژه یا منظور قابل قبول که مشمول هرگونه مقررات مرتبط در اسناد موجود درخصوص «آئین اعلان رضایت قبلی بین‌المللی» می‌باشد، فقط در صورتی می‌تواند صادر گردد که:

(۱)- به منظور دفع کاملاً زیست محیطی به نحوی که در جزء (۱) بند (د) ماده (۶) بیان شده.

(۲)- به یک عضو که مجاز به کاربرد این مواد شیمیایی براساس ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) باشد و یا

(۳)- به یک کشور غیرعضو این کنوانسیون که یک گواهینامه سالیانه برای عضو صادرکننده تهیه کرده است. آن گواهینامه باید مشخص کننده کاربرد مورد نظر مواد شیمیایی بوده و شامل شرحی باشد که با توجه به آن ماده شیمیایی، کشور واردکننده متعهد شده است به:

الف- حفاظت از سلامت انسان و محیط زیست از طریق اتخاذ تدابیر لازم برای کاهش یا حذف انتشار.

ب- انطباق با مقررات بند (۱) ماده (۶) و ج- انطباق در جای مناسب با مقررات بند (۲) از بخش (۲) ضمیمه (ب). گواهینامه همچنین باید شامل تمامی مستندات مناسب، نظیر اسناد و قوانین، مقررات یا دستورالعمل‌های مدیریتی یا استراتژیکی باشد. عضو صادرکننده باید گواهینامه را تا شصت روز بعد از صدور به دبیرخانه کنوانسیون تسلیم نماید.

ج- مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) برای هرگونه تولید و استفاده به صورت معافیت‌های ویژه که برای هیچ‌کدام از اعضاء معتبر نیست برای آن کشور صادر نشده بجز به منظور دفع اصولی زیست محیطی همانطوری که در جزء (۱) بند (د) ماده (۶) شرح داده شده است.

د- از نظر این بند، اصطلاح «کشورهای غیرعضو این کنوانسیون» درخصوص یک ماده شیمیایی خاص شامل یک کشور یا یک سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای می‌شود که با ممنوعیت موادشیمیایی مطروحه در این کنوانسیون موافقت ننموده است.

۳- هر عضو که دارای یک یا بیش‌تر طرح رسیدگی و ارزیابی برای آفت‌کش‌های جدید یا یک ماده شیمیایی صنعتی جدید باشد، باید تدابیری را برای جلوگیری از تولید و کاربرد آفت‌کش‌ها و مواد شیمیایی صنعتی جدید به منظور قانونمند کردن این مواد انجام دهد، به نحوی که با توجه به معیار موجود در بند «۱» ضمیمه (د) از بروز خصوصیات مخرب آلاینده‌های آلی پایدار ممانعت به عمل آورد.

۴. هر عضو که دارای یک یا بیش‌تر طرح رسیدگی و ارزیابی برای آفت‌کش‌ها یا مواد شیمیایی صنعتی می‌باشد باید در جای مناسب با در نظر گرفتن معیار موجود در بند (۱) ضمیمه (د)، ارزیابی آفت‌کش‌ها یا مواد شیمیایی صنعتی که اخیراً مورد استفاده قرار گرفته‌اند را مورد ملاحظه قرار دهد.

۵. بجز مواردی که در این کنوانسیون آورده شده، بندهای «۱» و «۲» نباید برای مقادیری از مواد شیمیایی که در تحقیقات مقیاس آزمایشگاهی یا مواردی که به عنوان استاندارد مرجع مورد استفاده قرار می‌گیرند، رعایت گردد.

۶. هر عضو که دارای معافیت‌های ویژه بر طبق ضمیمه (الف) یا معافیت ویژه یا یک منظور قابل قبول بر طبق ضمیمه (ب) باشد، باید اقدامات مناسب را برای حصول اطمینان از هرگونه تولید و کاربرد برطبق این معافیت یا منظور که به روشی انجام می‌شود تا از تماس مستقیم با انسان و رها شدن در محیط زیست جلوگیری نماید یا آن را کاهش دهد، انجام دهد. برای کاربردهای خاص یا مقاصد قابل قبول که سبب انتشار عمدی مواد در محیط زیست به واسطه استفاده متداول آن می‌گردد، این مواد منتشره باید در حداقل ممکن بوده، یا منطبق با استاندارد و دستورالعمل‌های کاربردی مورد شناسایی قرار گیرد.

ماده ۴- ثبت معافیت ویژه

۱. ثبت اطلاعات به منظور شناسایی اعضای که معافیت ویژه مندرج در ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) دارند، ایجاد گردیده است. این ثبت اطلاعات، اعضای که از شروط ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) استفاده می‌کنند را

شامل نمی‌شود که می‌تواند توسط تمامی اعضا اجرا گردد. عمل ثبت باید توسط دبیرخانه کنوانسیون انجام شده و برای عموم قابل دسترسی باشد.

۲. ثبت باید شامل موارد زیر باشد:

الف) فهرستی از انواع معافیت ویژه تهیه شده براساس ضمیمه‌های (الف) و (ب).

ب) فهرستی از اعضا که یک معافیت ویژه مندرج در ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) دارند.

ج) فهرستی از تاریخ سررسید برای هر معافیت ویژه ثبت شده.

۳. هر کشور می‌تواند از طریق تسلیم یک نامه به دبیرخانه، برای ثبت یک یا انواع بیش‌تر معافیت ویژه مندرج در ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) اقدام نماید.

۴. بجز در زمانی که تاریخ زودتر توسط عضو در برگه ثبت مشخص شده، یا یک متمم پیرو بند (۷) این ماده اعطا گردد، تمامی معافیت‌های ویژه ثبت شده باید پنج سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون در ارتباط با مواد شیمیایی مذکور باطل گردد.

۵. در اولین اجلاس، مجمع اعضا باید درخصوص روش بازنگری برای موارد ثبت تصمیم‌گیری نماید.

۶. قبل از بازنگری درخصوص ثبت، عضو مورد نظر باید یک گزارش توجیهی دال بر ادامه نیاز به ثبت آن معافیت به دبیرخانه تسلیم نماید. این گزارش باید توسط دبیرخانه به تمامی اعضا ارائه گردد. بازنگری یک ثبت باید براساس تمامی اطلاعات موجود انجام گردد. نهایتاً مجمع اعضا می‌تواند توصیه‌هایی به عضو مورد نظر به صورت راهکارهای مناسب ارائه دهد.

۷. مجمع اعضا می‌تواند براساس درخواست هر عضو، در خصوص تمدید تاریخ سررسید یک معافیت ویژه برای یک دوره حداکثر پنج‌ساله اقدام نماید. در ارتباط با این تصمیم‌گیری، باید شرایط خاص اعضای کشورهای در حال توسعه و اعضا با اقتصاد در حال گذر نیز لحاظ گردد.

۸. یک عضو می‌تواند در هر زمان معافیت ویژه ثبت شده را از طریق تسلیم یک نامه به دبیرخانه پس بگیرد، این بازپس‌گیری باید در تاریخ قید شده در نامه مذکور مورد ترتیب اثر قرار گیرد.

۹. در صورتی که هیچ‌کدام از اعضا برای نوع خاصی از معافیت‌ها ثبت‌نام ننمایند، هیچ‌گونه ثبت جدید نباید انجام شود.

ماده ۵-

تدابیر لازم برای کاهش یا حذف انتشار از طریق تولید غیرعمدی هر عضو باید حداقل تدابیر زیر را به منظور کاهش کل انتشار انجام شده از طریق منابع ناشی از فعالیت‌های انسانی برای هرکدام از مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (ج) با هدف کاهش آن‌ها و در صورت امکان جلوگیری نهایی انجام دهد. این تدابیر عبارتند از: الف- تهیه یک طرح اقدام یا در صورت امکان یک طرح اقدام منطقه‌ای یا بخشی ظرف دو سال پس از لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون که متعاقباً آن را به عنوان بخشی از طرح استقرار تعیین شده در ماده (۷) اجرا نماید. این طرح به منظور شناسایی، تعیین خصوصیات و محل‌های انتشار مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (ج) و برای تسهیل استقرار جزءهای (ب) الی (ه) طراحی می‌شود. طرح اقدام باید شامل عناصر زیر باشد:

۱. برآوردی از منابع انتشار موجود و قبلی شامل تهیه و نگهداری سیاهه منابع و برآورد مقادیر انتشار که با توجه به دسته‌بندی منابع تعیین شده در ضمیمه (ج) انجام می‌شود.

۲. برآوردی از وضعیت قوانین و استراتژی‌های مرتبط عضو برای مدیریت انتشار این مواد.

۳. تعیین خط‌مشی به منظور رعایت الزامات این بند، که براساس برآوردهای بندهای (۱) و (۲) انجام می‌شود.

۴. ارتقاء سطح تعلیم و تربیت با توجه به آگاهی از استراتژی‌ها.

۵. انجام بازنگری هر پنج‌ساله برای این استراتژی‌ها و میزان موفقیت آنها در رعایت الزامات این بند، که این بازنگری‌ها باید در گزارش‌های تسلیم شده مطابق ماده (۱۵) قید گردد.

۶. زمانبندی برای استقرار طرح اقدام، شامل استراتژی‌ها و تدابیری که در آن تعیین شده‌اند.

ب - ترویج به‌کارگیری تدابیر ممکن و عملی موجود که می‌تواند دستیابی به یک سطح واقعی و معنادار برای کاهش انتشار یا جلوگیری منابع را تسریع بخشد.

ج- تروج توسعه و در جایی که مناسب باشد، الزام به کاربرد مواد جایگزین یا محصولات و فرایندهای اصلاح شده، به منظور جلوگیری از تشکیل و انتشار مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (ج)، که با توجه به رهنمودهای کلی در خصوص فعالیت‌های جلوگیری و کاهش انتشار در ضمیمه (ج) و راهنماهای فنی که توسط مجمع اعضا تأیید شده است.

د) ترویج و بر طبق زمانبندی استقرار طرح اقدام، الزام به کاربرد بهترین روش‌های موجود برای منابع جدید بر طبق دسته‌بندی منابع که یک عضو به عنوان تضمین آن اقدامات در طرح اقدام با یک تأکید خاص به چارچوب منابع تعیین شده در قسمت دوم ضمیمه (ج)، تعیین کرده است. در هر صورت، اقدام با یک تأکید خاص به چارچوب مندرج در قسمت دوم آن ضمیمه باید در حداقل زمان ممکن به صورت مرحله‌ای اجرا گردد. اما این موضوع نباید بیش از چهار سال پس از لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون برای آن عضو طول بکشد. برای چارچوب تعیین شده، اعضا باید کاربرد بهترین اقدامات انجام شده زیست محیطی را گسترش دهند. در هنگام اجرای بهترین روش‌های موجود و بهترین ترتیبات زیست محیطی اعضا باید به رهنمودهای عمومی در خصوص اقدامات جلوگیری و کاهش انتشار در ضمیمه (ج) توجه نموده و راهنماهای فنی در خصوص بهترین روش‌های موجود و بهترین تجربیات زیست محیطی نیز باید از طریق تصمیم‌گیری مجمع اعضا به روز گردد.

ه) گسترش استفاده از بهترین روش‌های موجود و بهترین تجربیات زیست محیطی طبق طرح اقدام:

۱. برای منابع موجود قید شده در دسته‌بندی منابع مندرج در بخش دوم ضمیمه (ج) و دسته‌بندی منابع نظیر آنهایی که در قسمت سوم همان ضمیمه قید گردیده و

۲. برای منابع جدید با توجه به دسته‌بندی منابع نظیر آنچه که در بخش سوم ضمیمه (ج) قید گردیده در صورتی که یک عضو در جزء «ه» قید نشده باشد. در هنگام تدارک بهترین روش‌های موجود و بهترین تجربیات زیست محیطی، اعضا باید به رهنمودهای کلی مرتبط با اقدامات کاهش و جلوگیری از انتشار قید شده در ضمیمه (ج) توجه نمایند. دستورالعمل‌های فنی در خصوص بهترین روش‌های موجود و بهترین اقدامات انجام شده زیست محیطی باید از طریق تصمیم‌گیری مجمع اعضا به روز گردد.

و- از نظر این بند و ضمیمه (ج):

۱. «بهترین روشهای موجود» به معنای مؤثرترین و پیشرفته‌ترین مرحله در توسعه فعالیت‌ها و روشهای بهره‌برداری از آنها می‌باشد که بیانگر تجربیات مفید به دست آمده از برخی روش‌ها برای طراحی اصولی محدودیت‌های انتشار می‌باشد که برای جلوگیری و در جاهایی که مقدور نیست به صورت کلی کاهش انتشار مواد شیمیایی مندرج در قسمت اول ضمیمه (ج) و اثر آنها روی محیط زیست به طور کلی می‌باشد. در این خصوص:

۲. «فنون» که شامل هر دو نوع فناوری استفاده شده و در حال استفاده است که تأسیسات بر پایه آن طراحی، ساخته، نگهداری، بهره‌برداری و از رده خارج می‌گردد.

۳. «در دسترس بودن فناوری‌ها» به معنای آن دسته از فناوری‌ها است که برای بهره‌برداری قابل دستیابی بوده و در مقیاسی وسیع وجود داشته که در بخش صنایع مرتبط، تحت شرایط حیاتی فنی و اقتصادی با در نظر گرفتن هزینه‌ها و مزایا برای اجرا مجاز شمرده می‌شوند و

۴. «بهترین» به معنای مؤثرترین در دستیابی به یک سطح عمومی بالا برای حفاظت محیط زیست به طور کلی بوده.

۵. «بهترین تجربیات زیست محیطی» به معنای کاربرد ترکیبی از مناسب‌ترین استراتژی‌ها و اقدامات کنترلی زیست محیطی می‌باشد.

۶. «منابع جدید» به معنای هر منبع که بنحو مطلوب ساخته شده یا جایگزین گردیده اطلاق می‌شود که حداقل یک سال پس از تاریخ:

الف- لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون برای عضو مورد نظر، یا

ب- لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون برای عضو مورد نظر برای ارائه اصلاحیه به ضمیمه (ج) در صورتی که منبع مذکور از شرایط این کنوانسیون فقط به واسطه آن اصلاحیه پیروی کند.

ز- مقادیر حد انتشار یا استانداردهای اجرایی می‌تواند توسط یک عضو برای عمل به تعهدات آن جهت دستیابی به بهترین روش‌های موجود تحت این بند استفاده گردد.

ماده ۶- اقدامات لازم برای کاهش یا جلوگیری انتشار آلودگی از وسایل از کارافتاده و پسماندها

۱. هر عضو به منظور حصول اطمینان از اینکه وسایل از کارافتاده تشکیل شده یا از حاوی مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) یا (ب) و پسماندها شامل محصولات و وسائلی که به صورت زائد در می‌آیند، تشکیل شده، حاوی یا آلوده شده با یکی از مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه‌های (الف)، (ب) یا (ج) می‌باشند، از طریق یک روش حافظ سلامت انسان و محیط زیست مدیریت می‌شوند، باید:

الف- خط مشی مناسب به منظور شناسایی موارد زیر دارا باشد:

(۱) - وسایل از کارافتاده تشکیل شده یا حاوی مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) یا (ب)

(۲) - محصولات و وسائلی که در حال استفاده می‌باشند و پسماندهای تشکیل شده، حاوی یا آلوده شده با یک ماده شیمیایی مندرج در ضمیمه‌های (الف)، (ب) و (ج).

ب- تا حد امکان، وسایل از کارافتاده تشکیل شده یا حاوی مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) یا (ب) براساس خط مشی بیان شده در جزء (الف) را شناسایی نماید.

ج- وسایل از کارافتاده به نحو مناسب از طریق یک روش زیست محیطی جامع، امن و کارا مدیریت گردد. وسایل از کارافتاده حاوی مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) یا (ب) پس از اینکه برطبق معافیت ویژه تعیین شده در ضمیمه (الف) یا هر معافیت ویژه یا هدف قابل قبول تعیین شده در ضمیمه (ب) مجاز به استفاده نیستند، بجز وسایل از کارافتاده‌ای که به منظور صادرات برطبق بند (۲) ماده (۳) مجاز شمرده شده‌اند، باید بعنوان پسماند به حساب آمده و طبق جزء (د) با آنها رفتار شود.

د- انجام تدابیر مناسب برای آن دسته از پسماندها شامل محصولات و وسائلی که در شرف تبدیل به پسماند می‌باشند، شامل:

(۱)- پسماندهایی که برطبق روشهای صحیح زیست محیطی جابجا، جمع‌آوری، حمل و نقل و نگهداری شده‌اند.

(۲)- پسماندها دفع شوند به روشی که آلاینده‌های آلی پایدار موجود یا تخریب شود و یا به شکل برگشت‌ناپذیر تغییر ماهیت دهد و در نتیجه خصوصیات مواد آلاینده آلی پایدار را از خود نشان ندهد. در غیر این صورت چنانچه این روش‌های دفع انتظارات و اولویتهای زیست محیطی را برآورده نسازد، یا مقدار آلاینده‌های آلی

پایدار در حد پایین باشد، باید دستورالعمل‌ها، استانداردها و قوانین بین‌المللی شامل مواردی که پیرو بند (۲) می‌تواند تدوین و ایجاد گردد، و نظام‌های مرتبط منطقه‌ای و جهانی حاکم بر مدیریت پسماندهای ویژه مدنظر قرار گیرد.

(۳) - پسماندهایی که مجاز به انجام عملیات دفع به روش بازیافت، بازیابی، احیا، استفاده مجدد مستقیم یا کاربردهای دیگر آلاینده‌های پایدار نمی‌باشد، و

(۴) - پسماندهایی که بدون در نظر گرفتن دستورالعمل‌ها، استانداردها و قوانین بین‌المللی مرتبط نمی‌توان از طریق مرزهای بین‌المللی حمل و نقل نمود.

ه- به منظور تدوین راهکارهای مناسب برای شناسایی مکانهای آلوده به مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه‌های (الف) و (ب) یا (ج) تلاش گردد. در صورتی که پاکسازی این مکانها برعهده گرفته شد، باید این عمل طبق اصول صحیح زیست محیطی اجرا گردد.

۲. مجمع اعضا باید با بخشهای مناسب کنوانسیون بازل درخصوص کنترل نقل و انتقالات برون مرزی پسماندهای ویژه و دفع آنها همکاری نزدیک داشته باشد تا در این میان:

الف- اندازه یا سطح لازم برای تخریب یا تغییر ماهیت برگشت‌ناپذیر به منظور حصول اطمینان از عدم بروز خصوصیات آلاینده‌های آلی پایدار به شکلی که در بند (۱) ضمیمه (د) مشخص شده ایجاد گردد.

ب- تعیین گردد منظور از روشهای دفع صحیح زیست محیطی که در بالا به آن اشاره شد، چه می‌باشد و

ج) تلاش گردد تا غلظت مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه‌های (الف)، (ب) و (ج) آن طوری که در شق (۲) جزء (د) بند (۱) از ضمیمه (د) بدان اشاره شده، به نحو مناسب ایجاد گردد.

ماده ۷- طرح‌های اجرایی

۱. هر عضو باید:

الف- طرحی را برای اجرای تعهدات خود به موجب این کنوانسیون تدوین و برای اجرای آن تلاش نماید.
ب- طرح اجرایی خود را ظرف دو سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون برای آن کشور، به مجمع اعضا تسلیم نماید، و

ج- به صورتی مناسب طرح اجرایی خود را بر اساس جدول زمانی و به شکلی که با تصمیم مجمع اعضا مشخص خواهد شد مورد بازنگری قرار داده و به روز درآورد.

۲. اعضا به طور مستقیم یا از طریق سازمان‌های منطقه‌ای، زیر منطقه‌ای و جهانی در جای مناسب همکاری نموده و با گروه‌های مرتبط و مسئول ملی خود از جمله گروه‌های زنان و گروه‌های درگیر در امر بهداشت کودکان به منظور تسهیل تدوین، اجرا و به روز درآوردن طرح‌های اجرایی آنان مشورت نمایند.

۳. اعضا باید به منظور کاربرد و در جای مناسب ایجاد ابزار لازم برای وحدت نظر در طرح‌های اجرایی ملی برای آلاینده‌های آلی پایدار برای تعیین خط مشی توسعه پایدار خود تلاش نمایند.

ماده ۸- فهرست‌بندی مواد شیمیایی در ضمائم (الف)، (ب) و (ج)

۱. یک عضو ممکن است پیشنهادی را برای درج یک ماده شیمیایی در ضمائم (الف)، (ب) و (ج) به دبیرخانه ارائه دهد. این پیشنهاد شامل اطلاعات مشخص شده در ضمیمه (د) خواهد بود. در تدوین یک پیشنهاد، یک عضو می‌تواند از سوی دیگر اعضا یا از سوی دبیرخانه مساعدت گردد.

۲. دبیرخانه باید تعیین نماید آیا پیشنهاد شامل اطلاعات مشخص شده در ضمیمه (د) می‌باشد یا خیر، چنانچه دبیرخانه تأیید نماید که پیشنهاد شامل اطلاعات مذکور می‌باشد، باید پیشنهاد را به کمیته تجدیدنظر آلاینده‌های آلی پایدار تسلیم نماید.

۳. کمیته مذکور باید پیشنهاد را بررسی و چارچوب تعیین شده در ضمیمه (د) را به شکلی شفاف و قابل انعطاف به کار برده، همه اطلاعات تهیه شده را به روشی متوازن و منسجم مدنظر قرار دهد.

۴. اگر کمیته تصمیم بگیرد که:

الف- قانع شده که چارچوب تعیین شده رعایت شده باید از طریق دبیرخانه پیشنهاد را ارائه و ارزیابی کمیته را در اختیار همه اعضا و ناظرین قرار داده و آنان را به ارائه اطلاعات تعیین شده در ضمیمه (ه) دعوت نماید و یا ب- قانع نشده که چارچوب تعیین شده رعایت شده باید مراتب را از طریق دبیرخانه به همه اعضا و ناظرین اطلاع و پیشنهاد را به همراه ارزیابی در اختیار اعضا قرار داده و پیشنهاد باید کنار گذارده شود.

۵. هر عضو ممکن است پیشنهاد را مجدداً براساس بند (۴) فوق به کمیته‌ای که پیشنهاد را کنار گذاشته، ارائه دهد. این ارائه مجدد می‌تواند شامل هرگونه ابراز نظر عضو و همین طور استدلال برای ملاحظات فوق‌العاده کمیته باشد. اگر به دنبال این مرحله کمیته مجدداً پیشنهاد را رد نماید، کشور عضو می‌تواند نسبت به تصمیم کمیته اعتراض و از مجمع اعضا تقاضا نماید که موضوع را در اجلاس آتی خود بررسی نماید. مجمع اعضا می‌تواند براساس چارچوب تعیین شده در ضمیمه (د) و با احتساب ارزیابی کمیته و هرگونه اطلاعات اضافی دیگری که از سوی هر کشور عضو یا ناظر ارائه شود، آن پیشنهاد را مورد ارزیابی قرار دهد.

۶. در جایی که کمیته تصمیم گرفته که چارچوب مشخص رعایت شده یا مجمع اعضا تصمیم بگیرد که پیشنهاد باید مورد ارزیابی قرار بگیرد، کمیته پیشنهاد را مورد بررسی دقیق‌تر قرار داده و با در نظر گرفتن دیگر اطلاعات مرتبط دریافت شده، باید یک طرح اولیه نمایه خطر براساس ضمیمه (ه) تهیه نموده و پیش‌نویس آن را از طریق دبیرخانه در اختیار همه اعضا و ناظرین قرار دهد، نظرات فنی آنان را جمع‌آوری و با مدنظر قرار دادن آن طرح نمایه خطر را تکمیل نماید.

۷. اگر براساس طرح نمایه خطر که مطابق با ضمیمه (ه) تهیه شده، کمیته تصمیم بگیرد که:

الف- به نظر می‌رسد که آن ماده شیمیایی در نتیجه انتقال درازمدت در محیط زیست، آثار سوء بر سلامت انسان یا آثار محیط زیست در مقیاس جهانی بر جای می‌گذارد، باید پیشنهاد مورد ارزیابی قرار گیرد. فقدان اطمینان علمی کامل، طبعاً پیشنهاد را از پیشرفت بازخواهد داشت. کمیته از طریق دبیرخانه همه اعضا و ناظرین را دعوت خواهد کرد با ملاحظات مشخص شده در ضمیمه (ه)، اطلاعات مربوطه را ارائه نمایند. سپس نتیجه ارزیابی مدیریت خطر که شامل تجزیه و تحلیلی از تدابیر کنترلی احتمالی درخصوص این مواد شیمیایی است را براساس آن ضمیمه تهیه خواهد کرد، یا

ب) اگر قرار است پیشنهاد به پیش برده نشود، کمیته از طریق دبیرخانه طرح اولیه خطر را در اختیار اعضا و ناظرین قرار داده و سپس پیشنهاد را کنار خواهد گذاشت.

۸. برای هر پیشنهاد کنار گذاشته شده براساس جز (ب) بند ۷ فوق یک عضو می‌تواند از مجمع اعضا درخواست نماید که به کمیته تکلیف نماید که اطلاعات اضافی و فوق‌العاده‌ای از کشور پیشنهاددهنده و دیگر اعضا در ظرف مدتی که بیش از یک سال طول نخواهد کشید درخواست نماید. پس از این مدت و براساس هرگونه اطلاعات دریافتی، کمیته پیشنهاد را براساس بند (۶) و با اولویت‌هایی که از سوی مجمع اعضا تصمیم‌گیری و ارائه خواهد شد، مورد تجدیدنظر قرار می‌دهند. چنانچه پس از طی این مرحله کمیته مجدداً پیشنهاد را باطل نماید، آن عضو می‌تواند نسبت به تصمیم کمیته اعتراض و مجمع اعضا مسأله را در جلسه آتی خود مورد بررسی قرار دهد. مجمع اعضا می‌تواند براساس طرح نمایه خطر که براساس ضمیمه (ه) تهیه شده تصمیم‌گیری نموده و با احتساب ارزیابی کمیته و هرگونه اطلاعات فوق‌العاده که از سوی اعضا و ناظرین ارائه می‌شود، تصمیم بگیرد که پیشنهاد به پیش برود. اگر مجمع اعضا تصمیم بگیرد که پیشنهاد باید به پیش برود کمیته باید آنگاه طرح برآورد مدیریت خطر را تهیه نماید.

۹. کمیته براساس طرح نمایه خطر با توجه به بند (۶) فوق و برآورد مدیریت خطر که در جزء (الف) بند (۷) و یا بند (۸) فوق اشاره شده، می‌تواند توصیه نماید که آیا باید آن ماده شیمیایی توسط مجمع اعضا در فهرست‌بندی ضمائم (الف)، (ب) و یا (ج) مورد توجه قرار گیرد؟ مجمع اعضا با احتساب توصیه‌های کمیته و از جمله هرگونه عدم اطمینان علمی باید به شکلی احتیاط‌آمیز درخصوص در فهرست قرار گرفتن ماده شیمیایی و تعیین تدابیر کنترل مربوط به آن در ضمائم (الف)، (ب) و یا (ج) تصمیم بگیرد.

ماده ۹- تبادل اطلاعات

۱. هر کشور عضو باید تبادل اطلاعات مرتبط با موارد زیر را تسهیل یا برعهده گیرد:

الف- کاهش و یا حذف تولید، استفاده و یا انتشار آلاینده‌های آلی پایدار.

ب- جایگزین‌های آلاینده‌های آلی پایدار شامل اطلاعات مربوط به خطرات آنها به همراه هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی آن.

۲. کشورها باید با توجه به بند (۱) مستقیماً یا از طریق دبیرخانه اطلاعات را مبادله نمایند.

۳. هر کشور عضو، یک مرجع ملی را برای تبادل این گونه اطلاعات تعیین خواهد کرد.

۴. دبیرخانه باید به عنوان سازوکار شفاف سازی اطلاعات در خصوص آلاینده های آلی پایدار از جمله اطلاعات تهیه شده توسط اعضای سازمان های دولتی و غیردولتی ارائه خدمت نماید.

۵. از نظر این کنوانسیون، اطلاعات موجود در خصوص ایمنی و بهداشت انسان و محیط زیست به عنان اطلاعات محرمانه تلقی نخواهد شد. کشورهای عضو که اطلاعات دیگر مرتبط با این کنوانسیون را مبادله می کنند باید براساس توافقنامه دوجانبه، هر گونه اطلاعات محرمانه را حفظ نمایند.

ماده ۱۰- اطلاعات عمومی، آگاهی و آموزش

۱. هر عضو باید در حد توان خود نسبت به تشویق و تسهیل موارد زیر اقدام نماید:

الف- ارتقاء آگاهی سیاستگذاران و تصمیم گیران مرتبط با آلاینده های آلی پایدار.

ب- در اختیار عموم گذاشتن کلیه اطلاعات موجود در خصوص آلاینده های آلی پایدار با ملحوظ نمودن بند (۵) از ماده (۹).

ج- تدوین و اجرای برنامه های آموزشی و اطلاع رسانی عمومی خصوصاً برای زنان، کودکان و طبقه کم سواد در مورد آلاینده های آلی پایدار و همین طور شامل اثرات بهداشتی و محیط زیستی و جایگزینها؛
د) مشارکت عموم در رسیدگی به آلاینده های آلی پایدار و اثرات بهداشتی و محیط زیستی آن و توصیه در چاره جویی لازم و از جمله ایجاد موقعیت هایی برای تهیه داده ها در سطح ملی با توجه به اجرای این کنوانسیون؛

ه- تعلیم کارگران، متخصصین علمی، مربیان و کادر فنی و مدیریتی.

و- توسعه و مبادله موارد لازم برای آگاهی عمومی و آموزشی در سطح ملی و بین المللی.

ز- توسعه و مبادله موارد لازم برای آگاهی عمومی و آموزشی در سطح ملی و بین المللی.

۲. هر کشور عضو باید در چارچوب توان خود اطمینان حاصل نماید که عموم مردم به اطلاعات عمومی موردنظر در بند (۱) دسترسی داشته و این اطلاعات را مرتباً به روز درآورد.

۳. هر کشور عضو باید در حد توان خود به تشویق استفاده‌کنندگان در صنعت و حرف مختلف پرداخته تا موجبات و تسهیلات لازم برای تأمین اطلاعات مورد اشاره بند (۱) را در سطح ملی و به صورتی مناسب در سطوح زیر منطقه‌ای و جهانی، فراهم آورد.

۴. در تأمین اطلاعات درخصوص آلاینده‌های آلی پایدار و جایگزین آنها اعضا می‌توانند از برگه‌های اطلاعات بهداشتی، گزارشات، رسانه‌های گروهی و دیگر ابزار اطلاع‌رسانی استفاده کرده و مراکز اطلاعاتی را در سطح ملی و منطقه‌ای ایجاد کنند.

۵. هر کشور عضو باید ملاحظاتی منسجم نسبت به توسعه ساختارهایی چون انتشار مواد آلاینده و ثبت حمل و نقل آنها داشته و نسبت به جمع‌آوری و انتشار اطلاعات درخصوص برآورد مقادیری که در هر سال از مواد مندرج در ضمیمه‌های (الف)، (ب) یا (ج) انتشار یا در معرض تماس قرار گرفته، داشته باشد.

ماده ۱۱ - تحقیق، توسعه و نظارت

۱. کشورهای عضو باید در چارچوب توان خود در سطح ملی و بین‌المللی به تشویق پرداخته و یا تحقیقات مناسب، توسعه، نظارت و همکاری درخصوص آلاینده‌های آلی پایدار را به عهده گرفته و در جای مناسب، نسبت به مواد جایگزین و موادی که بتواند جانشین آلاینده‌های آلی پایدار و از جمله موارد ذیل شود اقدام نمایند.

الف- منابع و انتشار مواد در محیط زیست.

ب- نحوه حضور، مقادیر و سرنوشت آن در انسان و محیط زیست.

ج- جابجایی در محیط زیست، سرنوشت و تغییر شکل آن.

د- آثار مواد بر بهداشت و سلامت انسان و محیط زیست.

هـ- تبعات اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی.

و- کاهش انتشار و یا حذف.

ز- روشهای هماهنگ برای تهیه سیاهه منابع تولیدکننده و روشهای تجزیه برای اندازه‌گیری میزان انتشار.

۲. نسبت به به‌عهده گرفتن اقدامات تحت بند (۱) فوق، هر عضو باید در حد توان خود به شرح ذیل اقدام نماید:
الف- حمایت و توسعه بیشتر برنامه‌های بین‌المللی، شبکه‌ها و سازمان‌هایی در جهت شناسایی، هدایت، تشخیص و تأمین بودجه تحقیقاتی، جمع‌آوری اطلاعات و نظارت بر احتساب نیاز به کاهش تلاش‌های موازی، آن طور که مناسب باشد.

ب- حمایت از تلاش‌های ملی و بین‌المللی در جهت گسترش توانهای تحقیقاتی علمی و فنی در جهت تشویق به رسیدگی و مبادله اطلاعات و تجزیه و تحلیل‌ها، خصوصاً در کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر.

ج- تأمل بر نگرانی‌ها و نیازها خصوصاً در زمینه منابع فنی و مالی در کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر و همکاری در بهینه‌سازی توان این کشورها در ایجاد زمینه مشارکت در فعالیت‌های مورد اشاره در جزءهای (الف) و (ب) فوق.

د- به عهده گرفتن امور تحقیقاتی در جهت از بین بردن آثار آلاینده‌های آلی پایدار بر بهداشت تولید مثل.

ه- در اختیار گذاشتن نتایج تحقیقات و فعالیت‌های توسعه و نظارت که در این بند بدان اشاره شده برای عموم براساس برنامه زمانبندی و منظم.

و- تشویق و یا بعهدہ گرفتن همکاری، با توجه به ذخیره‌سازی و تأمین اطلاعات، ناشی از تحقیق، توسعه و نظارت. منابع و انتشار مواد در محیط زیست. ارتقاء آگاهی سیاستگذاران و تصمیم‌گیران مرتبط با آلاینده‌های آلی پایدار.

ماده ۱۲- کمکهای فنی

۱. اعضا معتقدند که کمک‌های به موقع و مناسب در پاسخ به درخواست کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر، در اجرای موفق این کنوانسیون بسیار حیاتی است.

۲. اعضاء برای تأمين کمک مناسب فني به کشورهای در حال توسعه عضو و کشورهای با اقتصاد در حال گذر همکاری نموده و برای کمک به آنان با احتساب نیاز خاص آنان نسبت به توسعه و گسترش توان اجرایی آنان در اجرای تعهدات ناشی از این کنوانسیون برای آنان اقدام خواهند نمود.

۳. در این زمینه، کمک فني تأمين شده از سوی کشورهای پیشرفته صنعتی عضو و دیگر اعضا مطابق توان هر کدام و شامل کمک‌های دوجانبه آن‌طور که مناسب بوده و مورد توافق قرار گرفته و یا به صورت کمک فني برای توانمندسازی این کشورها در رابطه با اجرای تعهدات این کنوانسیون بوده، می‌باشد. دستورالعمل بیش‌تر در این زمینه از سوی مجمع اعضا تهیه و تدوین خواهد شد.

۴. اعضا باید به‌طور مناسب ترتیباتی به منظور تأمين کمک‌های فني و تشویق انتقال دانش فني و فناوری به کشورهای عضو در حال توسعه و اعضای با اقتصاد در حال گذر، در رابطه با اجرای این کنوانسیون، اتخاذ نمایند. این ترتیبات شامل ایجاد مراکزی در سطح منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای برای توانمندسازی و انتقال دانش فني و برای کمک به کشورهای عضو در حال توسعه و اعضا با اقتصاد در حال گذر و در راستای اجرای وظایف آنان تحت این کنوانسیون خواهد بود. رهنمودهای بیش‌تری نیز در این مورد از سوی مجمع اعضا فراهم خواهد شد.

۵. اعضا براساس فحوای این ماده و با احتساب کامل نیازهای خاص و شرایط خاص، کشورهای کم‌تر توسعه‌یافته و کشورهای جزایر کوچک را در اقداماتشان در رابطه با کمک‌های فني ملحوظ خواهند نمود.

ماده ۱۳- رویه و منابع مالی

۱. هر عضو در سطح توان خود حمایت و تشویق‌های مالی را با توجه به فعالیت‌های ملی، که برای حصول اهداف این کنوانسیون بر طبق اولویتهای طرح‌های ملی و برنامه‌های آن کشور حاصل آید، به عهده می‌گیرد.

۲. کشورهای توسعه یافته عضو، منابع جدید و فوق‌العاده‌ای برای توانمندسازی کشورهای در حال توسعه عضو و کشورهای با اقتصاد در حال گذر برای رسیدن به حد تأمين هزینه‌های امحا و تدابیری اجرایی که بتواند تعهدات این کنوانسیون را بین کشور عضو دریافت‌کننده و نهاد شرکت‌کننده بر طبق سازوکار تشریح شده در بند (۶) این ماده که بین آن دو توافق شده، تأمين خواهند نمود. دیگر اعضا نیز همچنین بصورت داوطلبانه و مطابق توان

خود این گونه منابع مالی را تأمین خواهند نمود. ایجاد مشارکت‌هایی از سوی دیگر منابع نیز باید تشویق گردد. در اجرای این گونه تعهدات باید لزوم مناسبت، قابل پیش‌بینی بودن و انتقال به موقع منابع و اهمیت دادن مشارکت اعضا در به عهده گرفتن بار این تعهدات در بین کشورهای عضو مدنظر قرار گیرد.

۳. کشورهای توسعه‌یافته عضو و دیگر اعضا براساس توان خود و براساس برنامه‌ها و اولویت‌های طرح‌های ملی ممکن است همچنین برای اعضا در حال توسعه و اعضا با اقتصاد در حال گذر منابع مالی را در جهت کمک به اجرای این کنوانسیون از طریق منابع و یا موافقتنامه‌های دوجانبه منطقه‌ای و چندجانبه دیگر در اختیار قرار دهند.

۴. میزانی که کشورهای عضو در حال توسعه بصورت مؤثر به اجرای تعهداتشان تحت این کنوانسیون خواهند پرداخت بسته به اجرای مؤثر آن از سوی کشورهای توسعه‌یافته و انجام به تعهدات آنان تحت این کنوانسیون در رابطه با منابع مالی، کمک‌های فنی و انتقال دانش فنی است. واقعیت این است که توسعه اقتصادی و اجتماعی پایدار و امحاء فقر از اولویت‌های اول و بارز کشورهای در حال توسعه است و زمانی به طور کامل به حساب خواهد آمد که نیاز به حفظ سلامت انسان و محیط زیست مورد توجه لازم قرار گیرد.

۵. اعضا با توجه به نیازهای خاص و نیاز به توجه خاصی که باید به کشورهای کمتر توسعه‌یافته و کشورهای جزیره‌ای در راستای اقدام برای تأمین بودجه آنان بشود، اقدام خواهند نمود.

۶. رویه برای تأمین منابع مالی کافی و پایدار در کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر به صورت کمک یا به صورت منابعی براساس تخصیص امتیاز به کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر در جهت اجرای کنوانسیون در اینجا تعریف می‌گردد. از نظر این کنوانسیون این روش قوی، به نحو مقتضی و به صورت راهنما و محاسبه شده برای مجمع اعضا عمل خواهد کرد و عملکرد آن بسته به یک واحد یا بیش‌تر و از جمله واحد و ارگانهای موجود بین‌المللی که تأمین کمک‌های چندجانبه منطقه‌ای و دوجانبه مالی و فنی را بعهدہ دارند سپرده خواهد شد. مشارکت در این رویه نسبت به دیگر عملکردها به صورت پرداخت کمک‌های مالی به اعضا در حال توسعه و اعضا با اقتصاد در حال گذر آن طوری که در بند (۲) فوق منعکس گردیده بوده انجام شده و بر این اساس به عنوان کمک‌های اضافی محسوب خواهد شد.

۷. از نظر این کنوانسیون و بند (۶) فوق، مجمع اعضا در اولین اجلاس خود برای تدوین این رویه دستورالعمل مورد نیاز را تهیه و باید با ارگان و یا ارگانهای مشارکت‌کننده در این سازوکار مالی براساس توافقاتی که جنبه

اجرائی خواهد داشت به توافق برسد. این رهنمودها در این میان به مسائل ذیل خواهد پرداخت.
الف- راسخ بودن سیاست ها، استراتژی و اولویتهای برنامه و همین طور چارچوب روشن و مشروح و دستور کاری در رابطه با مجاز بودن دسترسی و استفاده از منابع مالی و از جمله نظارت و ارزیابی ادواری از این گونه بهره‌برداریه‌ها.

ب- از سوی یک یا چند نهاد، گزارشهای ادواری در مورد کفایت و تداوم و پایداری این تأمین بودجه تهیه و در جهت فعالیتهای مربوط به اجرای این کنوانسیون، به مجمع اعضا داده خواهد شد.

ج- تشویق و تمهید گرایش به سوی تأمین بودجه چندجانبه.

د- چگونگی تصمیم‌گیری به روش قابل پیش‌بینی و مشخص برای میزان تأمین بودجه لازم و موجود برای اجرای این کنوانسیون، با در نظر گرفتن اینکه امحای آلاینده‌های آلی پایدار ممکن است نیازمند تأمین بودجه مداوم باشد و شرایطی که تحت آن مقدار بودجه باید به صورت ادواری مورد بازنگری قرار گیرد.

ه- چگونگی تأمین کمک به اعضای علاقمند با بررسی نیاز آنها، کسب اطلاعات در مورد منابع تأمین مالی و الگوهای تأمین بودجه در جهت تسهیل هماهنگی در بین این اعضا.

۸. مجمع اعضا در کمتر از زمان برگزاری دومین مجمع خود و بنابراین به صورت مرتب مؤثر بودن رویه بوجود آمده تحت این بند را مورد بررسی مجدد قرار داده و توان رسیدگی به نیازهای در حال تغییر کشورهای عضو را در حال توسعه و اعضا با اقتصاد در حال گذر را در چارچوب دستورالعمل مورد اشاره در بند (۷) فوق، میزان تأمین بودجه و همینطور مؤثر بودن عملکرد نهادهای موجود که در جهت اجرای رویه مالی کار می‌کنند را ارزیابی خواهد نمود. براساس این بازنگری و در صورت لزوم باید نسبت به اتخاذ تدابیر لازم درخصوص ارتقای کارایی این سازوکار از جمله با ارائه توصیه‌ها و دستورالعمل‌هایی درخصوص تدابیر لازم برای حصول اطمینان از تأمین بودجه کافی و پایدار برای رفع نیاز اعضا اقدام نماید.

ماده ۱۴-

موافقتنامه‌های مالی در دوران واسط ساختار نهادی تسهیلات زیست محیطی جهانی که مطابق موازین تأسیس تسهیلات زیست محیطی جهانی بازسازی شده در دوران گذر، نهادی خواهد بود که اقدامات مربوط به روبه مالی که در ماده (۱۳) بدان اشاره شده را برای دوره مابین زمان لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون و برگزاری اولین مجمع اعضا براساس ماده (۱۳) انجام خواهد داد. ساختار نهادین این تسهیلات زیست محیطی جهانی باید تکافوی اقدام از طریق تدابیر اجرایی و عملی مربوط به (خصوصاً) آلاینده‌های آلی پایدار را نموده و ترتیبات جدیدی که در این ارتباط ممکن است مورد نیاز باشد را مورد ملاحظه قرار دهد.

ماده ۱۵- گزارش‌دهی

۱. هر عضو گزارشی از تدابیر اتخاذ شده در جهت اجرای تدارکات این کنوانسیون و میزان مؤثر بودن این اقدامات در رسیدگی به اهداف این کنوانسیون، ارائه خواهد داد.

۲. هر عضو مطالب ذیل را برای دبیرخانه تهیه خواهد نمود:

الف- اطلاعات آماری در مورد میزان کل تولید، واردات و صادرات هریک از مواد شیمیایی مندرج در فهرست ضمیمه (الف) و ضمیمه (ب) و یا تخمین معقولی از این گونه اطلاعات.

ب- در حد امکان فهرستی از کشورهایی که هریک از این گونه مواد را وارد کرده و کشوری که هریک از این مواد به آن صادر شده ارائه خواهد شد.

۳. اینگونه ارائه گزارش در فاصله زمانی معین و به شکلی که در مجمع اعضا تصمیم‌گیری خواهد شد، در اولین مجمع ارائه خواهد شد.

ماده ۱۶- برآورد میزان تأثیرگذاری

۱. با شروع چهار سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون و در فواصل زمانی که مدت آن توسط مجمع اعضا تصمیم‌گیری خواهد شد مجمع به بررسی مؤثر بودن این کنوانسیون خواهد پرداخت.

۲. به منظور تسهیل این برآورد، مجمع اعضا در اولین نشست خود، ایجاد ترتیباتی را آغاز خواهد نمود که بتواند برای خود اطلاعات پایش مقایسه‌ای در مورد وجود مواد مندرج در ضمائم (الف)، (ب) و (ج) و همین طور جابه‌جایی و انتقال محیط زیستی منطقه‌ای و جهانی، تهیه نماید.

این ترتیبات

الف) باید از سوی اعضا براساس منطقه‌ای در هنگام مناسب و براساس توان فنی و مالی آنان و با استفاده از برنامه‌ها و سازوکارهای پایش موجود به منظور بالا بردن امکان و افزایش هماهنگی‌ها در رویه‌ها به اجرا درآید.

ب- در جایی که لازم باشد با احتساب اختلافات بین مناطق و توان آنها برای اجرای فعالیت‌های پایشی ضمیمه گردد.

ج- شامل گزارشات مجمع اعضا در مورد نتایج فعالیت‌های پایش در سطح منطقه‌ای و جهانی و در فواصل زمانی تعیین شده توسط مجمع اعضا می‌باشد.

۳. نوع برآورد که در بند (۱) توصیف شده، باید براساس اطلاعات علمی، محیط زیستی، فنی و اقتصادی موجود باشد، از جمله:

الف - گزارشات و دیگر اطلاعات پایش تهیه شده پیرو بند (۲).

ب - گزارشات ملی ارائه شده پیرو ماده (۱۵).

ج - اطلاعات مبنی بر ناهمخوانی که پیرو مراحل ایجاد شده در ماده (۱۷) تهیه شده است.

ماده ۱۷ - ناهمخوانی

مجمع اعضاء در اولین فرصت عملی خود مراحل و رویه‌های نهادین را برای مشخص کردن ناهمخوانی‌ها با پیش‌بینی‌ها و تدارکات این کنوانسیون و برای تصحیح عملکرد اعضاء در مواردی که ناهمخوانی اطلاق می‌شود، تدوین و به تصویب خواهد رسانید.

۱ - اعضاء بايد هر گونه اختلاف بين آنان در مورد تفسير يا اجراى اين کنوانسيون را از طريق مذاکره يا ساير طرق صلح‌آمیز به انتخاب خود حل و فصل نمايند.

۲ - در هنگام تصويب، قبول، تأييد و يا الحاق به اين کنوانسيون يا در هر زمان بعد از آن يك عضو كه عضوى سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای نباشد، می‌تواند به‌صورت کتبی و ارائه يادداشت به امانت‌دار اين کنوانسيون، در رابطه با هرگونه اختلاف درخصوص تفسير يا کاربرد اين کنوانسيون از طريق يك يا هر دو ابزار ذيل برای حل اختلاف در ارتباط با هر عضو كه آن تعهدات را می‌پذيرد، اقدام نمايد:

الف - داوری براساس مراحلى كه از سوى مجمع اعضاء به‌صورت يك ضميمه در اولين فرصت عملى به تصويب خواهد رسيد.

ب - ارجاع اختلاف به ديوان بين‌المللى دادگستری.

۳ - يك عضو كه متشكل از سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای باشد می‌تواند بيانيه‌ای را با محتوای مشابه در رابطه با داوری براساس مراحلى كه در جزء (الف) بند (۲) به آنرا اشاره شده، ايراد نمايد.

۴ - بيانيه‌ای كه پيرو بند (۲) يا بند (۳) به قوت خود باقى بماند و تا آن زمان كه براساس شرايط يا تا سه ماه پس از ارائه يادداشت رسمى درخصوص لغو آن به امين سپرده شود جنبه اجرايى خواهد داشت.

۵ - سررسيد بيانيه / يادداشت فسخ يا اظهارنامه جديد، به هيچ وجه نبايد در مراحل پيشرفت موضوع مطروحه در يك ديوان بين‌المللى دادگستری اثرى داشته باشد، مگر اينكه طرفين دعوى به نحو ديگرى موافقت كنند.

۶ - چنانچه طرفين يك اختلاف با هيچ راه‌حل يا همان مرحله پيرو بند (۲) به توافق نرسند و چنانچه آنها نتوانسته باشند دعوى خود را ظرف دوازده ماه پس از تذكر ارائه شده از سوى يکى از طرفين به ديگرى كه بين آنها اختلاف وجود دارد سامان دهند، اين دعوى براساس درخواست هر يك از طرفين دعوى به‌نحوى به كميسيون ارائه داده خواهد شد. كميسيون حل اختلاف سپس بايد نسبت به تهيه يك گزارش به همراه توصيه‌هاى اقدام نمايد. ديگر مراحل در رابطه با كميسيون حل اختلاف شامل ضميمه‌ای خواهد بود كه از سوى مجمع اعضاء در زمانى قبل از برگزارى دومين اجلاس به تصويب خواهد رسيد.

۱ - به موجب این سند مجمع اعضاء تشكيل گردید.

۲ - اولین نشست مجمع اعضاء توسط مدیر اجرایی برنامه محیط زیست سازمان ملل قبل از لازم الاجرا شدن این کنوانسیون برگزار خواهد شد. سپس جلسات عادی مجمع اعضاء در فواصل منظمی که در مورد آن تصمیم‌گیری خواهد شد برگزار خواهد گردید.

۳ - اجلاسهای فوق‌العاده مجمع اعضاء در زمانهایی که لازم به نظر برسد از سوی مجمع یا به درخواست هر عضو به نحوی که مورد حمایت حداقل یک سوم اعضاء باشد، برگزار خواهد شد.

۴ - مجمع اعضاء به اتفاق آرا در اولین اجلاس خود در مورد آیین‌نامه اجرایی و قوانین مالی خود و در مورد هرگونه ارگان فرعی و همینطور تدارکات مالی حاکم بر عملکرد دبیرخانه تصمیم‌گیری و اصولی را به تصویب خواهد رسانید.

۵ - مجمع اعضاء بررسی مداوم و ارزیابی اجرای این کنوانسیون را تحت نظر خواهد داشت. این مجمع امور واگذار شده از سوی کنوانسیون را انجام و به این منظور:

الف - براساس نیازهای بند (۶)، نهادهای فرعی، آن طور که لازم برای اجرای این کنوانسیون باشد را تشکیل خواهد داد.

ب - در جای مناسب با سازمانهای بین‌المللی ذی‌صلاح و ارگانهای بین‌الدولی و غیردولتی همکاری خواهد نمود.

ج - به‌صورت دوره‌ای همه اطلاعات پیرو ماده (۱۵) در دسترس اعضاء قرار گرفته و از جمله ملاحظات در مورد میزان مؤثر بودن شماره (۳) جزء (ب) بند (۲) از ماده (۳) را بررسی خواهد نمود.

د - هر گونه اقدام فوق‌العاده که برای حصول اهداف این کنوانسیون ممکن است لازم باشد را مورد توجه قرار داده و به عهده خواهد گرفت.

۶ - مجمع اعضاء در اولین نشست خود ارگانی فرعی به‌عنوان کمیته بررسی آلاینده‌های آلی پایدار را با هدف انجام اقداماتی که آن کمیته از سوی کنوانسیون بدان مکلف شده را بوجود خواهد آورد و در این رابطه:
الف - اعضاء کمیته بررسی آلاینده‌های آلی پایدار از سوی مجمع اعضاء منصوب خواهند شد. اعضای این کمیته

متشکل از متخصصین گمارده شده از سوی دولت‌ها جهت بررسی و مدیریت شیمیایی خواهند بود. و براساس توزیع عادلانه جغرافیایی منصوب خواهند شد.

ب - مجمع اعضاء در مورد نحوه رسیدگی، سازماندهی و عملکرد کمیته تصمیم خواهد گرفت.

ج - کمیته از هر گونه تلاش برای تصویب توصیه‌های خود به اتفاق آرا دریغ نخواهد ورزید. چنانچه همه تلاشها انجام و توافق حاصل نشد این توصیه‌ها باید نهایتاً از سوی دو سوم اکثریت اعضاء حاضر و با رأی‌گیری به تصویب برسد.

۷ - مجمع اعضاء در سومین نشست خود نیاز مداوم برای مراحل مشمول در جزء (ب) بند (۲) از ماده (۳) شامل ملاحظه میزان تأثیرگذاری را ارزیابی خواهد نمود.

۸ - سازمان ملل و سازمانهای تخصصی آن و سازمان بین‌المللی انرژی اتمی و همینطور هر حکومت غیرعضو این کنوانسیون می‌تواند در جلسات مجمع اعضاء به‌عنوان ناظر شرکت نماید. هر نهاد یا آژانس، اعم از ملی و بین‌المللی، دولتی و یا غیردولتی با صلاحیت در امور مشمول این کنوانسیون که تمایل خود برای شرکت در یک اجلاس مجمع اعضاء به‌عنوان ناظر را به دبیرخانه اعلام کرده باشد، می‌تواند مورد پذیرش واقع شود مگر این‌که حداقل یک سوم از اعضای حاضر بر این امر مخالف نمایند. پذیرش و شرکت ناظرین بسته به آیین‌نامه مصوب مجمع اعضاء خواهد بود.

ماده ۲۰ - دبیرخانه

۱- به موجب این سند دبیرخانه تشکیل گردید.

۲ - وظایف دبیرخانه عبارت خواهد بود از:

الف - ترتیبات لازم برای مجمع اعضاء و ارگانهای جنبی و تدارکات خدمات برای آنها در صورت لزوم.
ب - تسهیل کمک به اعضاء خصوصاً در حال توسعه و اعضاء با اقتصاد در حال گذر برحسب درخواست برای اجرای کنوانسیون.

ج - اطمینان از هماهنگی لازم با دبیرخانه دیگر نهادهای بین‌المللی مربوط.

د - تهیه و در دسترس گذاشتن گزارشات ادواری مبتنی بر اطلاعات دریافت شده پیرو ماده (۱۵) و دیگر اطلاعات موجود برای اعضاء

ه - برای ورود به ترتیبات اداری و قراردادی آن طور که برای اجرای مؤثر وظایف آن لازم باشد براساس رهنمون کلی مجمع اعضاء اقدام خواهد نمود.

و - برای انجام امور دیگر دبیرخانه که در کنوانسیون در مورد آن تصریح شده و کارهای دیگر به نحوی که مجمع اعضاء تعیین خواهد کرد.

۳ - امور دبیرخانه برای این کنوانسیون توسط مدیر اجرایی برنامه محیط زیست سازمان ملل به اجرا درخواهد آمد مگر این که مجمع اعضاء تصمیم بگیرد که با سه چهارم اکثریت اعضاء حاضر و با رأی گیری وظایف دبیرخانه را به یک یا چند سازمان بین المللی دیگر محول کند.

ماده ۲۱ - اصلاحیه کنوانسیون

۱ - اصلاحات در مورد این کنوانسیون می تواند از سوی هر عضو پیشنهاد شود.

۲ - اصلاحات در مورد این کنوانسیون در نشست مجمع اعضاء به تصویب خواهد رسید. متن هر گونه اصلاحات پیشنهادی به اعضاء از سوی دبیرخانه حداقل شش ماه قبل از نشست که پیشنهاد در آن برای تصویب مطرح می گردد، تسلیم خواهد شد. دبیرخانه نیز اصلاحات پیشنهادی را جهت اطلاع به امضاء کنندگان این مجمع و به امانت دار این کنوانسیون ارائه خواهد داد.

۳ - تمامی اعضاء سعی خود را به کار خواهند بست تا در مورد هر پیشنهادی اصلاحی به این کنوانسیون به اتفاق آرا به توافق برسند. چنانچه تمامی تلاش ها برای اجماع، انجام و توافق حاصل نشد، اصلاحیه در آخرین مرحله با سه چهارم اکثریت آرای اعضاء و با رأی گیری به تصویب خواهد رسید.

۴ - اصلاحات از سوی امانت دار جهت تصویب یا قبول یا تأیید به همه اعضاء فرستاده خواهد شد.

۵ - تصویب، قبول یا تأیید یک اصلاحیه به صورت کتبی به اطلاع امانت دار کنوانسیون خواهد رسید. اصلاحیه ای که براساس بند (۳) به تصویب برسد موقعی برای اعضاء جنبه اجرایی خواهد گرفت که ظرف مدت نود روز از

تاریخ ارائه آن را تصویب، قبول یا تأیید و قبولی آن توسط حداقل سه چهارم اعضاء مورد تصویب قرار گرفته باشد. سپس اصلاحیه برای هر عضو دیگر پس از روز نودم بعد از تاریخی که آن عضو سند تصویب، قبول یا تأیید آن اصلاحیه را ارائه دهد، جنبه اجرایی خواهد گرفت.

ماده ۲۲ - تصویب و اصلاحیه ضمائ

۱ - ضمائ این کنوانسیون بجز مواردی که به نحو دیگری معین شود به عنوان بخشی جدانشدنی از آن محسوب خواهد شد. اشاره به این کنوانسیون به منزله اشاره به ضمائ آن نیز می باشد.

۲ - هرگونه ضمائ اضافی باید به امور علمی، فنی، اداری یا روند کار محدود شد.

۳ - روند ذیل باید در مورد پیشنهاد تصویب و لازم الاجرا شدن ضمائ اضافی این کنوانسیون بکار برده شود:

الف - ضمائ اضافی باید براساس مراحل مندرج در بندهای (۱)، (۲) و (۳) ماده (۲۱) پیشنهاد شود.

ب - هر عضوی که قادر به قبول ضمائ اضافی نباشد باید عدم قبول خود را کتباً ظرف یکسال از تاریخ تسلیم اطلاعیه آن ضمیمه اضافی، به اطلاع برساند. امانتدار باید این اطلاعیه دریافتی را بدون تأخیر به اطلاع همه اعضاء برساند. یک عضو می تواند در هر زمان اطلاعیه عدم قبول خود نسبت به ضمیمه اضافی و ضمیمه ای که برای آن عضو جنبه اجرایی به خود گرفته و عدم موافقت خود در رابطه با موضوع جزء «ج» این بند را پس بگیرد.

ج - پس از سررسید یکسال از تاریخ مکاتبه امین کنوانسیون در مورد تصویب ضمیمه اضافی، آن ضمیمه باید برای اعضایی که اقدام به تسلیم اطلاعیه براساس مفاد جزء «ب» این بند نکرده باشند جنبه اجرایی به خود بگیرد.

۴ - پیشنهاد تصویب و لازم الاجرا شدن اصلاحات نسبت به ضمیمه های (الف)، (ب) یا (ج) باید موکول به طی همان مراحل شود که برای پیشنهاد تصویب و لازم الاجرا شدن ضمائ اضافی به این کنوانسیون وجود دارد، مگر این که اصلاحیه ای که نسبت به ضمیمه های (الف)، (ب) یا (ج) در رابطه با هر عضوی که اعلامیه ای در رابطه با اصلاحیه به آن ضمائ براساس بند (۴) ماده (۲۵) ارائه داده اجرا نشده باشد. در آن صورت، هر گونه اصلاحیه

این چنین برای آن عضو، در روز نودم بعد از ارائه همراه با سند تصویب، قبول و یا الحاق با توجه به آن اصلاحیه، جنبه اجرایی به خود خواهد گرفت.

۵ - مراحل ذیل باید نسبت به پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجرا شدن هر اصلاحیه نسبت به ضامم (د)، (ه) یا (و) بکار برده شود:

الف - اصلاحیه‌ها باید مطابق مراحل بندهای (۱) و (۲) ماده (۲۱) ارائه شود.

ب - اعضاء باید در مورد اصلاحیه نسبت به ضامم (د)، (ه) یا (و) با اجماع تصمیم بگیرند.

ج - تصمیم‌گیری برای اصلاح ضامم (د)، (ه) یا (و) باید به دنبال اطلاع اعضاء توسط امانت‌دار کنوانسیون انجام گردد. آن اصلاحیه باید برای تمامی اعضاء در تاریخی که در تصمیم‌گیری مشخص می‌شود اجرا گردد.

۶ - چنانچه ضامم اضافی یا اصلاحیه‌ای نسبت به یک ضمیمه مربوط به اصلاحیه نسبت به این کنوانسیون باشد، ضمیمه اضافی یا اصلاحیه تا زمانی که اصلاحیه نسبت به کنوانسیون وارد مرحله اجرایی نشود، جنبه اجرایی نخواهد داشت.

ماده ۲۳ - حق رأی

۱ - هر عضو این کنوانسیون یک رأی خواهد داشت مگر در مواردی که بند (۲) پیش‌بینی کرده است.

۲ - یک سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای در مورد مسائل مورد صلاحیت خود می‌تواند از حق رأی خود معادل رأی تعداد اعضای آن اتحادیه که اعضاء این کنوانسیون باشند، استفاده کند. در صورتی که هر یک از کشورهای عضو این سازمان که عضو این کنوانسیون نیز می‌باشند از حق رأی خود استفاده نماید حق رأی آن کشور از سازمان گرفته می‌شود و برعکس.

ماده ۲۴ - امضاء

این کنوانسیون برای امضاء در استکهلم از سوی همه کشورها و سازمانهای همگرایی اقتصادی منطقه‌ای در تاریخ ۲۲ مه ۲۰۰۱ میلادی برابر با (۱ خرداد ۱۳۸۰ هجری شمسی) و در مقر سازمان ملل در نیویورک از ۲۴ مه ۲۰۰۱ میلادی برابر با (۳ خرداد ۱۳۸۰ هجری شمسی) لغایت ۲۲ مه ۲۰۰۲ میلادی برابر با (۱ خرداد ۱۳۸۱ هجری شمسی) مفتوح خواهد بود.

ماده ۲۵ - تصویب، قبول، تأیید یا الحاق

۱- این کنوانسیون موکول به تصویب، قبول، تأیید کشورها و سازمانهای همگرایی اقتصادی منطقه‌ای خواهد بود، جهت الحاق کشورها و سازمانهای همگرایی اقتصادی منطقه‌ای از روز پس از تاریخی که کنوانسیون برای امضاء گذاشته می‌شود، الحاق به آن آزاد خواهد بود. اسناد تصویب، قبول، تأیید و یا الحاق باید به امانت‌دار سپرده شود.

۲- هر سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای که عضو این کنوانسیون شود بدون اینکه هیچکدام از کشورهای عضو آن، عضو شوند، نسبت به تعهدات این کنوانسیون مقید خواهد بود. در صورتی که این گونه سازمان‌ها یک یا تعداد بیشتری از اعضایش به عضویت این کنوانسیون درآیند، سازمان و اعضایش در مورد مسئولیت‌های خود برای اجرای تعهدات تحت این کنوانسیون، تصمیم خواهند گرفت. در این گونه موارد، سازمان و اعضایش از حق خود تحت این کنوانسیون توأمأ استفاده نخواهند کرد.

۳- در سند تصویب، قبول، تأیید یا الحاق، هر عضو می‌تواند اظهار نماید که در مورد آن عضو، هرگونه اصلاحیه نسبت به ضمیمه‌های (الف)، (ب) و (ج) صرفاً در صورت ارائه سند تصویب، قبول، تأیید یا الحاق با توجه به آن کنوانسیون جنبه اجرایی خواهد گرفت.

ماده ۲۶ - لازم‌الاجرا شدن

۱- این کنوانسیون در روز نودم پس از ارائه پنجاهمین سند تصویب، قبول، تأیید و الحاق جنبه اجرایی بخود خواهد گرفت.

۲ - برای هر کشور یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای که پس از ارائه پنجاهمین سند تصویب، قبول و تأیید، این کنوانسیون را تصویب، قبول و تأیید نموده یا بدان ملحق شود. این کنوانسیون در روز نودم پس از تاریخ ارائه سند آن کشور یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای، دائر بر تصویب، قبول، تأیید یا الحاق جنبه اجرایی بخود خواهد گرفت.

۳ - از نظر بندهای (۱) و (۲) هرگونه سند ارائه شده از سوی یک سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای برای کشورهای عضو آن سازمان به‌عنوان مورد اضافه بر اسناد ارائه شده تلقی نخواهد شد.

ماده ۲۷ - حق شرطها هیچ‌گونه حق شرطی نمی‌توان بر این کنوانسیون قائل شد.

ماده ۲۸ - کناره‌گیری

۱ - در هر زمان پس از سه سال از تاریخی که این کنوانسیون برای یک عضو جنبه اجرایی بخود می‌گیرد، آن کشور می‌تواند با دادن اعلامیه کتبی به امانت‌دار از کنوانسیون کناره‌گیری کند.

۲ - هرگونه کناره‌گیری باید تا پایان مدت یکسال از تاریخ دریافت اظهارنامه کناره‌گیری و یادداشت مربوط به آن، انجام یا در مدتی دیرتر چنانچه در اظهارنامه کناره‌گیری مشخص شده، صورت گیرد.

ماده ۲۹ - امانت‌دار امین و امانت‌دار این کنوانسیون همان دبیر کل سازمان ملل خواهد بود.

ماده ۳۰ -

سندیت متن نسخه اصل این کنوانسیون که از آن به زبانهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی و اسپانیولی نیز تهیه شده دارای اعتبار یکسان بوده و در نزد دبیر کل سازمان ملل به امانت گذارده خواهد شد. با تأیید مفاد این کنوانسیون امضاءکنندگان تام‌الاختیار ذیل، که بدین ترتیب مجاز می‌باشند نسبت به امضای این کنوانسیون اقدام نموده‌اند. تنظیم شده در استکهلم در ۲۲ مه ۲۰۰۱ میلادی (۱ خرداد ۱۳۸۰ هجری شمسی)

ضمیمه (الف)

حذف بخش یک ماده شیمیایی فعالیت معافیت ویژه آلدین * CAS No:309-002 تولید صرف ندارد انگل (خارجی) کش بومی، حشره کش کلردان * CAS No: 57-74-9 تولید مصرف مجاز برای اعضای که در فهرست ثبت درخواست هستند انگل (خارجی) کش بومی، حشره کش موریانه کش، موریانه کش در ساختمانها و سدها موریانه کش در راهها افزودنی در چسپ تخته چندلا دیلدرین * CAS No:60-57-1 تولید مصرف ندارد در عملیات کشاورزی اندرین * CAS No: 75-20-8 تولید مصرف ندارد هپتاکلر * CAS No: 76-44-8 تولید مصرف ندارد موریانه کش موریانه کش در ساختمان خانهها موریانه کش (زیرزمینی) تصفیه چوب در حال استفاده در جعبه های کابل زیرزمینی هگزاکلروبنزن * CAS No: 118-74-1 تولید مصرف مجاز برای اعضای که در فهرست ثبت درخواست هستند ترکیب واسطه حلال در آفت کش ترکیب واسطه در سیستم بسته مکان محدود مایرکس * CAS No: 2385-85-5 تولید مصرف مجاز برای اعضای که در فهرست ثبت درخواست هستند موریانه کش توکسافن * CAS No: 8001-35-2 تولید مصرف ندارد بی فنیل های چندکلره * (PCBS) تولید مصرف ندارد وسائل در حال استفاده بر طبق مقررات بخش دوم این ضمیمه

تذکرات

- ۱ - بجز در موارد تعیین شده در این کنوانسیون، مقادیری از یک ماده شیمیایی که بصورت غیر عمدی سبب آلودگی جزئی در محصولات و وسائل گردیده، نباید در لیست این ضمیمه قلمداد گردد.
- ۲ - این تذکر نباید در خصوص معافیت ویژه تولید و کاربرد مطروحه در بند (۲) ماده (۳) مدنظر قرار گیرد. مقادیری از مواد شیمیایی که در زمان لازم الاجرا شدن تعهدات مربوطه با توجه به آن ماده شیمیایی یا قبل از آن، بعنوان جزئی از ساختمان وسائل بکار رفته یا قبلاً مورد استفاده قرار گرفته اند، نباید به عنوان مواد موجود در فهرست این ضمیمه قرار بگیرند مگر آن که عضو مورد نظر، دبیرخانه را از کاربرد آن نوع خاص وسیله در داخل کشورش مطلع کرده باشد. دبیرخانه نیز باید آن اطلاعیه را در اختیار عموم قرار دهد.
- ۳ - این تذکر که برای یک ماده شیمیایی دارای نشان ستاره در انتهای نام آن در ستون مواد شیمیایی بخش یک این ضمیمه، بکار نمی رود، نباید به عنوان یک معافیت ویژه برای کاربرد یا تولید با اهداف بند (۲) ماده (۳)

مورد توجه قرار گیرد. با تعیین اینکه مقادیر مواد شیمیایی که انتظار می‌رود در طی تولید یا کاربرد مواد شیمیایی حد واسط در سیستم‌ها یا مکانهای بسته به بدن انسان و محیط زیست وارد شود ناچیز (کم‌تر از حد استاندارد ملی یا بین‌المللی) باشد، یک عضو با توجه به اطلاعیه‌ای که به دبیرخانه تسلیم نموده است، می‌تواند مجاز به تولید و استفاده مقادیری از یک ماده شیمیایی مندرج در این ضمیمه به‌عنوان مواد شیمیایی حد واسط در سیستم‌ها یا مکانهای بسته که به صورت شیمیایی به دیگر فرآورده‌های شیمیایی تغییر ماهیت داده و ضوابط موجود در بند (۱) از ضمیمه (د) را مورد توجه قرار می‌دهد، باشد. اما این مواد نباید خصوصیات آلاینده‌های آلی پایدار را از خود بروز دهند. این اطلاعیه باید شامل اطلاعاتی درخصوص کل تولید و استفاده از آن ماده شیمیایی با یک برآورد مستند از آن اطلاعات و اطلاعات موجود با توجه به طبیعت فرآیندهای سیستم بسته و مکان محدود شامل مقادیر هر کدام از آلودگی‌های تغییر ماهیت نیافته (تبدیل نشده) و غیرعمدی ناچیز از آلاینده‌های آلی پایدار مواد اولیه در تولید نهایی باشد. این روش بجز برای موارد دیگر که در این ضمیمه مشخص شده بکار می‌رود. دبیرخانه باید آن اطلاعیه را در دسترس کلیه اعضا جمع قرار دهد. آن تولید یا کاربرد نباید به‌عنوان یک معافیت ویژه برای تولید یا کاربرد به حساب آید. آن تولید و کاربرد باید پس از یک دوره دهساله متوقف شده تا هنگامی که عضو مورد نظر یک اطلاعیه جدید به دبیرخانه تسلیم نماید، که در آن صورت دوره زمانی برای ده سال دیگر تمدید شده تا هنگامی که مجمع اعضا پس از بازنگری تولید و کاربرد، تصمیم دیگری اتخاذ نماید. رویه اعلان اطلاعیه می‌تواند تکرار شود.

۴ - تمامی معافیتهای ویژه در این ضمیمه می‌تواند توسط اعضای که درخواست معافیت نموده‌اند با توجه به زمان مراجعه آنان و برطبق ماده (۴) به استثناء استفاده از «بی‌فنیل‌های چندکلره» (PCBS) در وسائل در حال استفاده بر طبق مقررات بخش دوم این ضمیمه که می‌تواند توسط کلیه اعضا اعمال گردد، بکار برده شود.

بخش دوم بی‌فنیل‌های چندکلره هر عضو باید:

الف - با توجه به حذف کاربرد بی‌فنیل‌های چندکلره در ابزار آلات (نظیر ترانسفورموتورها، خازنها یا دیگر ظروف حاوی سیالات مستعمل) تا پایان سال ۲۰۲۵ میلادی پیرو بازنگری انجام شده توسط مجمع اعضا براساس اولویتهای ذیل اقداماتی انجام دهد:

۱- اقدامات تشخیصی به منظور شناسایی، علامت‌گذاری و حذف کاربرد وسایل حاوی بیش از ده درصد (۰.۱۰٪) بی‌فنیل‌های چند کلره در حجم‌های بیش از پنج لیتر:

۲- اقدامات تشخیصی به منظور شناسایی، علامت‌گذاری و حذف کاربرد وسایل حاوی بیش از پنج صدم درصد (۰.۰۵٪) بی‌فنیل‌های چند کلره در حجم‌های بیش از پنج لیتر. ۳- به منظور شناسایی و حذف کاربرد وسایل حاوی بیش از پنج هزارم درصد (۰.۰۰۵٪) بی‌فنیل‌های چند کلره در حجم‌های بیش از پنج صدم درصد (۰.۰۵٪) لیتر تلاش نماید.

ب - همگام با اولویت‌های بند (الف)، تدابیر زیر را به منظور کاهش تماس و خطر برای کنترل کاربرد بی‌فنیل‌های چند کلره ترویج نماید:

۱- کاربرد این ماده فقط در وسایل صدمه ندیده و بی‌عیب و وسائلی که دارای نشت نمی‌باشند و فقط در فضاهایی که خطر انتشار زیست محیطی در حداقل ممکن باشد و سریعاً بتوان نسبت به رفع آلودگی اقدام نمود.

۲- در وسائلی که در مکان‌های مرتبط با تولید و فرآوری مواد غذایی یا خوردنی هستند بکار برده نشود.

۳- هنگامی که در مکان‌های پرجمعیت استفاده شده، نظیر مدارس و بیمارستانها، تمامی تدابیر مستدل به منظور حفاظت از خرابی‌های الکتریکی که می‌تواند سبب آتش‌سوزی و بازرسی مستمر وسایل به منظور حصول اطمینان از عدم نشت انجام گردد.

ج - با وجود موارد ذکر شده در بند (۲) ماده (۳)، اطمینان حاصل نماید که وسایل حاوی بی‌فنیل‌های چند کلره، به همان صورتی که در زیر بند (الف) توضیح داده شد، نباید وارد یا صادر گردد، بجز با هدف مدیریت جامع زیست محیطی پسماندها.

د - بجز برای فعالیتهای خدماتی، تعمیر و نگهداری، بازیافت سیالات حاوی درصد بی‌فنیل‌های چند کلره، بیش از پنج هزارم درصد (۰.۰۰۵٪) با هدف استفاده مجدد در دیگر وسایل مجاز نمی‌باشد.

ه - طراحی اقدامات تشخیصی به منظور اجرای مدیریت جامع زیست محیطی پسماندها برای سیالات حاوی بی‌فنیل‌های چند کلره و وسایل آلوده به بی‌فنیل‌های چند کلره دارای بیش از پنج هزارم درصد (۰.۰۰۵٪)

PCBS بر طبق بند (۱) ماده (۶) در حداقل زمان ممکن به نحوی که قبل از سال ۲۰۲۸ میلادی با توجه به تجدیدنظر مجمع اعضا باشد.

و - به جای تذکر (۲) در بخش اول این ضمیمه، به منظور شناسایی دیگر وسائل حاوی بیش از پنج هزارم درصد (۰/۰/۰۰۵) بی فنیل‌های چندکلره «نظیر کابل پوشش‌دار، مواد مصرفی در نقاشی و بتونه‌گیری (صاف‌کاری)» و مدیریت آن‌ها بر طبق بند (۱) ماده (۶)، تلاش نماید.

ز - یک گزارش هر پنج سال در خصوص پیشرفت در حذف بی فنیل‌های چندکلره تهیه و آن را به مجمع اعضا مطابق ماده (۱۵) ارائه نماید.

ح - گزارشات توضیح داده شده در جزء (ز) فوق باید به نحو مناسب توسط جمع اعضا در جلسه تجدیدنظر در خصوص بی فنیل‌های چندکلره مورد توجه قرار گیرد. مجمع اعضا باید فرآیند پیشرفت در جهت حذف بی فنیل‌های چندکلره در خلال هر پنج سال یا دیگر دوره‌های زمانی را با مدنظر قرار دادن این گزارشات مورد بازنگری قرار دهد.

ضمیمه (ب)

ممنوعیت بخش یک ماده شیمیایی فعالیت مقاصد قابل قبول یا معافیت ویژه د د ت (DDT) تولید مقاصد قابل قبول (۱،۱،۱-تری‌کلرو-۲،۲-بیس «۴-کلروفنیل» اتان) CAS No:29-3 کنترل بیماریهای بومی طبق بخش ۲ این ضمیمه معافیت ویژه: ترکیب واسطه در تولید دیکوفول واسطه کاربرد مقاصد قابل قبول: کنترل بیماریهای بومی طبق بخش ۲ این ضمیمه معافیت ویژه تولید دیکوفول واسطه

تذکرات

۱- به جز در موارد تعیین شده در این کنوانسیون مقادیری از یک ماده شیمیایی که به صورت غیرعمدی سبب آلودگی جزئی در محصولات و وسائل گردیده، نباید در لیست این ضمیمه قلمداد گردد.

۲- این تذکر نباید به‌عنوان یک هدف قابل قبول برای کاربرد و تولید یا معافیت ویژه از نظر بند (۲) ماده (۳) مورد توجه قرار گیرد. مقادیری از یک ماده شیمیایی که به‌عنوان جزئی از ساختمان وسائل ساخته شده یا وسائلی که قبل یا در تاریخ لازم‌الاجراء شدن تعهدات مربوط با توجه به آن ماده شیمیایی در حال استفاده بوده‌اند، نباید در فهرست این ضمیمه قرار گیرند، در صورتی که عضو مورد نظر دبیرخانه را از نوع خاصی از وسیله که توسط آن عضو در حال استفاده باقی مانده است، آگاه ساخته باشد، دبیرخانه نیز باید آن اطلاعیه را در دسترس عموم قرار دهد.

۳- از نظر بند (۲) ماده (۳) این تذکر نباید به‌عنوان معافیت‌های ویژه استفاده و تولید مورد توجه قرار گیرد. در صورتی که مقادیری از آن ماده شیمیایی که انتظار می‌رود در طی تولید و استفاده از یک ترکیب واسطه در سیستم بسته، محل محدود به انسان و محیط زیست برسد، جزئی باشد، یک عضو بسته به اطلاعیه‌ای که به دبیرخانه ارائه می‌نماید، مجاز به تولید و کاربرد مقادیری از یک ماده شیمیایی مندرج در این ضمیمه به‌عنوان یک ترکیب واسطه در سیستم بسته، محل محدود می‌باشد که آن ماده به صورت شیمیایی در تولید دیگر مواد شیمیایی با احتساب ضوابط موجود در بند (۱) از ضمیمه (د) تغییر ماهیت داده و خصوصیات آلاینده‌های آلی پایدار را از خود بروز نمی‌دهد. این اطلاعیه باید حاوی اطلاعات در خصوص کل تولید و کاربرد آن ماده شیمیایی با یک برآورد مستدل از آن اطلاعات و اطلاعاتی در خصوص طبیعت فرآیند سیستم بسته، محل محدود شامل مقدار هریک از آلودگی جزئی غیرعمدی یا تغییر ماهیت نداده آن آلاینده‌های آلی پایدار از مواد مصرفی اولیه در محصول نهایی باشد. این روش بجز موارد تعیین شده در این ضمیمه به کار می‌رود. دبیرخانه باید آن اطلاعیه‌ها را در دسترس کلیه اعضاء مجمع و عموم قرار دهد. آن تولید یا کاربرد نباید به‌عنوان یک معافیت ویژه برای تولید یا کاربرد به حساب آید و باید پس از یک دوره ده ساله متوقف شده تا هنگامی که عضو مورد نظر یک اطلاعیه جدید به دبیرخانه تسلیم نماید، که در آن صورت دوره زمانی برای ده سال دیگر تمدید شده تا هنگامی که مجمع اعضاء پس از بازنگری تولید و کاربرد تصمیم دیگری اتخاذ نماید. رویه اعلان اطلاعیه می‌تواند تکرار شود.

۴- تمامی معافیت‌های ویژه در این ضمیمه می‌تواند توسط اعضایی که ثبت درخواست نموده‌اند با توجه به آنها برطبق ماده (۴) اعمال گردد.

د د ت (۱ و ۱ و ۱ - تری کلو - ۲ و ۲ - بیس « ۴ - کلروفنیل » اتان)

۱- از تولید و کاربرد (DDT) باید جلوگیری شود، بجز برای اعضای که دبیرخانه را از قصدشان مبنی بر تولید یا استفاده آن آگاه نموده‌اند. بدین وسیله یک ثبت درخواست (DDT) ایجاد شده و باید در دسترس همگان قرار گیرد. دبیرخانه باید درخواست ثبت (DDT) را به پیش ببرد.

۲- هر عضو که (DDT) تولید یا مصرف می‌نماید باید آن تولید یا مصرف را برای کنترل بیماریهای بومی برطبق توصیه‌ها و دستورالعمل‌های سازمان بهداشت جهانی (WHO) در خصوص استفاده (DDT) و هنگامی که از نظر محلی گزینه‌های ایمن، مؤثر و قابل تهیه برای عضو مورد نظر در دسترس نباشند، محدود نماید.

۳- در یک پیشامد که یک عضو در فهرست ثبت درخواست برای (DDT) نمی‌باشد و نیاز به (DDT) برای کنترل بیماریهای بومی باشد، باید در اسرع وقت دبیرخانه را به‌منظور اضافه کردن فوری نام آن عضو به ثبت درخواست (DDT) آگاه سازد. همچنین در همان زمان باید سازمان بهداشت جهانی را نیز مطلع نماید.

۴- هر عضو که (DDT) مصرف می‌نماید، باید هر سه سال یک بار اطلاعاتی درخصوص مقدار استفاده شده، شرایط کاربرد و ارتباط آن با استراتژی مدیریت بیماریها برای آن عضو، در چارچوبی که توسط مجمع اعضاء با مشورت سازمان بهداشت جهانی تنظیم می‌گردد به دبیرخانه و سازمان بهداشت جهانی ارائه نماید.

۵- با هدف کاهش و نهایتاً جلوگیری از مصرف (DDT)، مجمع اعضاء باید:

الف - هر عضوی را که از (DDT) استفاده می‌کند به تدوین و استقرار یک طرح اقدام به‌عنوان بخشی از طرح استقرار تعیین شده در ماده (۷) تشویق نماید. آن طرح اقدام باید شامل موارد ذیل باشد:

(۱) - تدوین مقررات و دیگر رویه‌ها به‌منظور حصول اطمینان از اینکه مصرف (DDT) محدود به کنترل بیماریهای بومی شده است.

(۲) - بکارگیری محصولات، روشها و استراتژیهای جایگزین مناسب شامل استراتژی‌های مدیریت پایدار به‌منظور حصول اطمینان از ادامه تأثیر این جایگزین‌ها.

(۳) - انجام تدابیر برای تقویت مراقبت‌های بهداشتی و کاهش شیوع بیماریها.

ب - کلیه اعضاء را با توجه به قابلیت‌های موجود، به‌منظور و ارتقاء سطح تحقیق و توسعه برای محصولات شیمیایی و غیرشیمیایی جایگزین و بی‌خطر، روشها و استراتژی‌هایی برای اعضایی که (DDT) مصرف می‌نمایند، مرتبط با شرایط آن کشورها و با هدف کاهش بار اقتصادی و انسانی بیماریها. فاکتورهایی که در هنگام توجه به جایگزین‌ها یا ترکیبی از جایگزین‌ها مورد توجه قرار می‌گیرند، باید شامل مخاطرات سلامت انسان و الزامات زیست محیطی آن جایگزین‌ها باشد. مواد جایگزین‌های سازگار با محیط زیست، باید سبب مخاطرات کم‌تر برای سلامت انسان و محیط زیست شود و مناسب برای کنترل بیماری‌ها براساس شرایط عضو مورد نظر بوده و با اطلاعات پایش، پشتیبانی گردد.

۶- در اولین جلسه و حداقل هر سه سال پس از آن، مجمع اعضاء باید با مشورت سازمان بهداشت جهانی ادامه نیاز به (DDT) برای کنترل بیماری‌های بومی براساس اطلاعات اقتصادی، زیست محیطی، فنی و علمی موجود را برآورد نماید که شامل موارد ذیل است:

الف - تولید و مصرف (DDT) و شرایط تنظیم شده در بند (۲) و

ب - در دسترس بودن، مناسب بودن و اجرایی بودن جایگزین‌ها برای (DDT) و

ج- پیشرفت در تقویت ظرفیت کشورها برای انتقال ایمن با تکیه بر آن جایگزین‌ها.

۷ - یک عضو می‌تواند در هر زمان، نام خود را از فهرست ثبت درخواست (DDT) از طریق یک اطلاعیه کتبی به دبیرخانه حذف نماید. حذف نام باید در تاریخ تعیین شده در اطلاعیه صورت پذیرد.

ضمیمه (ج)

تولید غیرعمد بخش اول آلاینده‌های آلی پایدار طبق ماده (۵) این ضمیمه زمانی اجرا می‌شود که آلاینده‌های آلی پایدار ذیل در نتیجه فعالیت‌های انسانی به طور غیرعمد (ناخواسته) تشکیل و در محیط رها می‌شود. مواد شیمیایی دی بنزو پارادی اکسین‌ها و دی بنزوفورانهای چندکلره (PCDF, PCDD) هگزا کلروبنزن (CAS NO.118-74-1) (HCB) بی‌فنیل‌های چندکلره (PCB) بخش دوم دسته‌بندی منابع دی بنزو پارادی اکسین‌ها و دی بنزو فورانهای چندکلره، هگزا کلروبنزن و بی‌فنیل‌های چندکلره طی فرآیندهای حرارتی

بین مواد آلی و کلر در اثر واکنش شیمیایی یا احتراق ناقص به طور غیرعمد (ناخواسته) تشکیل می‌شوند. گروه‌های منابع صنعتی ذیل پتانسیل نسبتاً بالایی در تولید و آزادسازی این مواد شیمیایی در محیط را دارند:

الف - زباله سوزها، شامل زباله‌سوزهای شهری، خطرناک یا بیمارستانی یا لجن فاضلاب. ب - کوره‌های سیمان که پسماندهای خطرناک را می‌سوزانند.

ج - صنایع تولید خمیر کاغذ با استفاده از کلر آزاد (عنصر کلر) یا مواد شیمیایی دیگری که کلر آزاد برای سفیدکننده‌ها تولید می‌کنند.

د - فرآیندهای حرارتی ذیل در صنعت متالوژی:

۱ - تولید ثانویه مس

۲ - واحدهای ذوب در صنعت آهن و فولاد

۳ - تولید ثانویه آلومینیوم

۴ - تولید ثانویه روی

بخش سوم دسته‌بندی منابع دی‌بنزو پارادی اکسین‌ها و دی‌بنزوفورانهای چندکلره، هگزاکلروبنزن و بی‌فنیل‌های چندکلره ممکن است در نتیجه فعالیت منابع زیر نیز به طور غیرعمد (ناخواسته) تشکیل و رها گردند:

الف - سوزاندن پسماند در فضای باز شامل: سوزاندن زباله در محل‌های دفن.

ب - فرآیندهای حرارتی در صنعت متالوژی که در بخش دوم ذکر نشده است.

ج - منابع احتراق دائمی.

د - دیگ‌های جوش صنعتی و دستگاههایی که سوخت فسیلی مصرف می‌کنند.

ه - دستگاههایی که هیزم با سایر سوخته‌های زیستی (حاصل فعالیت‌های موجودات زنده) مصرف می‌کنند.

و - فرآیندهای تولید مواد شیمیایی خاص که به طور غیرعمد (ناخواسته) باعث تشکیل آلاینده‌های آلی پایدار می‌شوند به‌ویژه تولید کلروفل‌ها و کلرآنیل.

ز - لاشه سوزها (کوره‌های لاشه‌سوز):

ح - وسائل نقلیه موتوری، به‌ویژه آنهایی که بنزین حاوی سرب می‌سوزانند.

ط - تجزیه لاشه حیوانات.

ی - نساجی و رنگرزی چرم (با کلرآنیل) و عملیات تکمیلی (با محلول قلیایی).

ک - واحدهای برش فلزات جهت از رده خارج کردن وسائل نقلیه.

ل - سوزاندن کابل‌های مسی.

م - واحدهای تصفیه دوم روغن.

بخش چهارم تعاریف

۱ - از نظر این ضمیمه:

الف - «بی‌فنیل‌های چندکلره» عبارت است از ترکیبات معطر (آروماتیک) تشکیل شده به نحوی که اتم‌های هیدروژن موجود در مولکول بی‌فنیل (دو حلقه‌بندی با اتصال ساده کربن - کربن) می‌تواند با حداکثر ۱۰ اتم کلر جایگزین شود، و

ب - «دی‌بنزوپارادی‌اکسین‌های چند کلره» و «دی‌بنزو فورانهای چندکلره» ترکیبات حلقوی هستند که از اتصال دو حلقه بهتری به دو اتم اکسیژن در دی‌اکسینها و اتصال یک اتم اکسیژن و یک اتصال کربن - کربن در فورانها تشکیل شده و اتم‌های هیدروژن در هر دو ترکیب با حداکثر هشت اتم کلر جایگزین می‌شود.

۲ - در این ضمیمه، سمیت دی‌بنزو و پارادی‌اکسین‌های چندکلره و دی‌بنزو فورانهای ندکلره براساس مفهوم سمیت معادل بیان شده، بدین ترتیب که سمیت‌زدایی سایر همانندهای دی‌بنزو پارادی‌اکسین‌ها و دی‌بنزو فورانهای چندکلره و همسان‌های بی‌فنیل‌های چندکلره با سمیت‌زدایی ۲ و ۳ و ۷ و ۸- تراکلرودی‌بنزو پارادی‌اکسین

مقایسه می‌شوند. مقادیر معادل سمیت مورد استفاده در این کنوانسیون برای دی بنزو پارادی اکسین‌ها و دی‌بنزو فورانهای چندکلره و همسان‌های بی‌فنیل‌های چندکلره باید مطابق با استانداردهای بین‌المللی باشد که در سال ۱۹۹۸ میلادی از سوی سازمان بهداشت جهانی برای مقادیر معادل سمیت این مواد مطرح شد. غلظت‌ها برحسب معادل سمیت بیان می‌شود.

بخش پنجم راهنمای کلی برای بهترین روشهای موجود و بهترین اقدامات زیست محیطی این بخش در مورد جلوگیری یا کاهش انتشار مواد شیمیایی فهرست شده در بخش اول، رهنمودهای کلی به اعضاء می‌دهد.

۱- اقدامات کلی پیشگیرانه در ارتباط با بهترین روشهای موجود و بهترین اقدامات زیست محیطی رهیافتهایی که مانع از تشکیل و انتشار مواد شیمیایی فهرست شده در بخش اول می‌گردد را باید در اولویت قرار داد. اقدامات مفید عبارتند از:

الف - بکارگیری فن‌آوری با تولید پسماند کم‌تر: Waste Technology-Low

ب - مصرف مواد کم خطر.

ج - اقدام به بازیافت و استفاده مجدد پسماند و موادی که در طول فرآیند ایجاد و مصرف می‌شوند.

د - جایگزینی مواد خامی که آلاینده‌های آلی پایدار هستند تا زمانی که ارتباط مستقیم بین مواد و انتشار آلاینده‌های آلی پایدار وجود دارد.

ه - مدیریت صحیح در امور داخلی و برنامه‌های نگهداری پیشگیرانه.

و - بهبود مدیریت پسماند با این هدف که سوزاندن پسماندها در فضای باز و هر نوع سوزاندن کنترل نشده به انضمام سوزاندن محل‌های لندفیل متوقف گردد. هنگامی که ساخت تجهیزات جدید برای دفع پسماند پیشنهاد می‌شود، باید گزینه‌هایی را مدنظر قرار داد مانند اقداماتی جهت کمینه‌سازی زباله شهری و بیمارستانی، همچنین بازیافت، استفاده مجدد، بازچرخش، جداسازی پسماند و تشویق به تولید با پسماند کمتر. در این روش، بهداشت عمومی باید دقیقاً رعایت گردد.

ز - کمینه‌سازی این مواد شیمیایی به‌عنوان آلودگی در محصولات.

ح - پرهیز از مصرف کلر آزاد یا مواد شیمیایی مولد کلر آزاد جهت رنگبری.

۲- بهترین روش‌های موجود عبارت بهترین روش‌های موجود به مفهوم تجویز هرگونه روش یا فن‌آوری نیست، بلکه عبارت است از منظور کردن خصوصیات فنی تأسیسات مورد نظر، مکان جغرافیایی و شرایط زیست محیطی آن محل. روش‌های مناسب کنترل جهت کاهش انتشار مواد شیمیایی موجود در فهرست بخش اول نیز عموماً به همین مفهوم است. جهت تعیین بهترین روش‌های موجود باید عوامل ذیل به طور کلی یا در موارد خاص مورد توجه قرار گیرند، ضمن اینکه منفعت‌ها و هزینه‌های مربوط به اقدام و رعایت احتیاط و پیشگیری نیز باید مدنظر قرار گیرند:

الف - ملاحظات کلی.

- ۱- ماهیت، اثرات و میزان انتشار مورد نظر: روشها بسته به اندازه منبع متغیر هستند.
- ۲ - تاریخ تأسیس تجهیزات جدید یا موجود.
- ۳ - زمان مورد نیاز جهت معرفی بهترین روش موجود.
- ۴ - مصرف و ماهیت مواد خام مصرفی در فرآیند و راندمان انرژی آن.
- ۵ - نیاز به جلوگیری یا کاهش اثرات کلی انتشار در محیط و خطرات مربوطه.
- ۶ - نیاز به جلوگیری از بروز حوادث و کمینه‌سازی عواقب آن برای محیط زیست.
- ۷ - نیاز به تضمین سلامت و امنیت کارکنان در محل کار.
- ۸ - روش‌های عملیاتی، امکانات یا فرآیندهای قابل مقایسه که در مقیاس صنعتی با موفقیت انجام شده‌اند.
- ۹ - تغییرات و پیشرفت‌های فنی در اطلاعات و دانش علمی.

ب - اقدامات عمومی جهت کاهش انتشار: هنگامی که پیشنهاد ساخت وسایل جدید یا اصلاح اساسی وسایل موجود بررسی می‌شود، باید دقت کرد که اگر فرآیندهای مورد استفاده باعث انتشار مواد شیمیایی اشاره شده در ضمیمه می‌گردد، باید اولویت را به فرآیندها، تکنیک‌ها یا روش‌هایی داد که سودمندی مشابهی دارند اما تشکیل و انتشار چنین موادی صورت نمی‌گیرد. در مواردی که چنین وسایلی ساخته یا اصلاح اساسی می‌شود، علاوه بر

اقدامات جلوگیری که در قسمت (۱) بخش پنجم شرح داده شده است، اقدامات کاهش دهنده ذیل نیز می‌تواند در تعیین بهترین روش‌های موجود منظور شود:

۱ - استفاده از روش‌های پیشرفته برای تصفیه جریان گاز (خروجی) نظیر اکسیداسیون کاتالیتیکی یا حرارتی، رسوبدهی گرد و غبار یا جذب (شیمیایی).

۲ - تصفیه مواد باقیمانده، فاضلاب، پسماندها و لجن فاضلاب شهری توسط مثلاً تصفیه حرارتی یا بی‌حرکت‌سازی آنها با فرآیندهای شیمیایی که سبب سمیت‌زدایی آنها می‌شود.

۳ - تغییرات فرآیندی که سبب کاهش یا حذف انتشارات نظیر انتقال به سیستم‌های بسته می‌شود.

۴ - اصلاح طراحی‌های فرآیند به منظور بهبود شرایط احتراق و جلوگیری از تشکیل مواد شیمیایی مندرج در این ضمیمه، از طریق کنترل پارامترهایی نظیر درجه حرارت یا زمان ماند در سیستم‌های زباله‌سوز.

۳ - بهترین تجربیات زیست محیطی مجمع اعضاء می‌تواند با توجه به بهترین تجربیات زیست محیطی راهنمای فنی تدوین نماید.

ضمیمه (د)

اطلاعات مورد نیاز و معیار تصحیح ۱- یک عضو که پیشنهادی برای در فهرست گذاشتن یک ماده شیمیایی در ضمایم (الف)، (ب) و یا (ج) ارائه می‌کند، باید آن ماده شیمیایی را براساس جزء (الف) تعریف نموده و اطلاعاتی در خصوص آن ماده شیمیایی تهیه نماید و در جایی که مرتبط است محصولات تبدیلی آن را با توجه به معیار تصحیح در جزءهای (ب) الی (ه) بیان نماید:

الف - شناسایی مواد شیمیایی:

(۱) - نام‌های آن ماده شیمیایی شامل نام یا نام‌های تجاری، بازرگانی و نام یا نام‌های مترادف شماره ثبت سرویس کدگذاری مواد شیمیایی (CAS NO) نام مورد استفاده اتحادیه بین‌المللی شیمی محض و کاربردی (IUPAC) و

(۲) - ساختار شیمیایی، شامل خصوصیات ایزومرها در جایی که قابل انجام باشد و ساختار گروه شیمیایی آن ماده.

ب - پایداری:

(۱) - با مدرک ثابت نماید که نیمه عمر آن ماده شیمیایی در آب بیش از دو ماه یا نیمه عمر آن در خاک بیش از شش ماه، نیمه عمر آن در رسوبات نیز بیش از شش ماه می‌باشد، یا

(۲) - با مدرک ثابت نماید اینکه آن ماده شیمیایی به اندازه‌ای پایداری دارد که بتوان ملحوظ نمودن آن را در زمره این کنوانسیون توجیه نمود.

ج - تجمع در بافت‌های زنده:

(۱) - با مدرک ثابت نماید که فاکتور تجمع بیولوژیکی یا تغلیظ در بافت‌های زنده در گونه‌های محیط آبی برای آن ماده شیمیایی بیش از ۵۰۰۰ یا در صورت نبودن این اطلاعات، تعیین نماید که KOW بیش از ۵ می‌باشد.

(۲) - با مدرک ثابت نماید که آن ماده شیمیایی دلایل دیگری برای وجود نگرانی نظیر تجمع بیولوژیکی زیاد در دیگر گونه‌ها، سمیت زیاد یا سمیت محیطی از خود نشان دهد.

(۳) - اطلاعات پایش در خصوص تنوع زیستی که مشخص نماید قابلیت تجمع بیولوژیکی آن ماده شیمیایی برای توجیه ملحوظ نمودن آن ماده در زمره مواد این کنوانسیون کافی می‌باشد.

د - قابلیت انتقال به محیط‌های زیستی دور دست:

(۱) - مقادیر اندازه‌گیری شده آن ماده شیمیایی در مکانهای دور از منبع انتشار آن ماده که سبب ایجاد نگرانی در خصوص قابلیت انتقال آن می‌گردد، یا

(۲) - اطلاعات پایش که بیانگر انتقال در مسافتهای طولانی در محیط زیست آن ماده شیمیایی با قابلیت انتقال به یک محیط پذیرنده که می‌تواند توسط هوا، آب یا گونه‌های مهاجر اتفاق بیفتد، باشد.

(۳) - اثرات نهایی حضور آن ماده در محیط زیست و یا نتایج مدل سازی آن ماده شیمیایی که ثابت می‌کند آن ماده شیمیایی قابلیت انتقال در مسافتهای طولانی در محیط زیست از طریق هوا، آب یا گونه‌های مهاجر با

قابلیت انتقال به یک محیط پذیرنده در محلی دور از منبع انتشار آن ماده شیمیایی را دارد. برای یک ماده شیمیایی که مشخصاً از طریق هوا تغییر مکان می‌دهد، نیمه عمر آن در هوا باید بیش از دو روز باشد، و

ه - اثرات زیانبار:

(۱) - با مدرک ثابت نماید که اثرات زیانبار بر سلامت انسان یا محیط زیست دارد که ملحوظ نمودن آن را در زمره مواد این کنوانسیون توجیه نماید

(۲) - اطلاعات سمیت یا سمیت محیطی که مشخص نماید این ماده شیمیایی قابلیت صدمه زدن به سلامت انسان یا محیط زیست را دارا می‌باشد.

۲ - عضو پیشنهاددهنده باید در جایی که ممکن باشد، مطالبی مکتوب برای دلایل ایجاد نگرانی، شامل یک مقایسه اطلاعات سمیت یا سمیت محیطی با مقادیر مشاهده شده یا پیش‌بینی شده ماده شیمیایی که در نتیجه یا اینکه در اثر انتقال در مسافتهای طولانی در محیط زیست، پیش‌بینی شده به همراه خلاصه‌ای کوتاه که بیانگر نیاز به کنترل جهانی آن می‌باشد تهیه نماید.

۳ - عضو پیشنهاد دهنده باید تا اندازه ممکن و با احتساب قابلیت‌های آن ماده شیمیایی، اطلاعات اضافی برای کمک به بازنگری پیشنهاد با توجه بند (۶) ماده (۸) تهیه نماید. یک عضو می‌تواند در تدوین یک پیشنهاد از کارشناسان فنی هر منبع استفاده نماید.

ضمیمه (ه) اطلاعات مورد نیاز برای تهیه نمایه خطر پیشنهاد بازنگری به‌منظور برآورد احتمال ایجاد و آثار زیانبار شاخص بر سلامت انسان و یا محیط زیست نظیر مواردی که نیاز به انجام اقداماتی در سطح جهانی دارد، در نتیجه انتقال یک ماده شیمیایی در مسافتهای طولانی در محیط زیست می‌باشد. به این منظور یک نمایه خطر باید به نحوی تدوین شود که اطلاعات مربوط به ضمیمه (د) را برآورد و به طور کامل در برگیرد و در صورت امکان شامل انواع اطلاعات زیر می‌باشد:

الف - منابع که به نحو مقتضی شامل موارد زیر می‌باشد:

۱- اطلاعات محصول شامل مقدار و محل.

۲ - کاربردها و

۳- انتشار، نظیر تخلیه، هدر رفتن و پراکنده شدن در محیط زیست.

ب - ارزیابی خطر برای نقطه یا نقاط نهایی نگرانی شامل ملحوظ نمودن واکنش‌های سم‌شناسی که دربرگیرنده چندین ماده شیمیایی باشد.

ج - سرنوشت ماده شیمیایی در محیط زیست شامل اطلاعاتی در خصوص خصوصیات فیزیکی و شیمیایی آن ماده همچنین پایداری و چگونگی ارتباط آن با نقل و انتقال زیست محیطی در و بین بخش‌های مختلف محیط زیست، تجزیه و تغییر ماهیت به دیگر مواد شیمیایی می‌باشد. تعیین فاکتور تجمع بیولوژیکی یا تغلیظ در بافتهای زنده براساس مقادیر اندازه‌گیری شده باید بجز مواقعی که اطلاعات پایش این نیاز را برآورده می‌کنند در دسترس باشد.

د - اطلاعات پایش.

ه - در معرض قرار گرفتن در مناطق محلی و مخصوصاً در نتیجه انتقال در مسافت‌های طولانی در محیط زیست و حاوی اطلاعات با توجه به در دسترس بودن موجودات زنده.

و - برآورد علامت‌گذاری و طبقه‌بندی خطر در صورتی که در دسترس باشد و ارزیابی‌ها یا نمایه‌های خطر ملی و بین‌المللی و اطلاعات علامت‌گذاری و طبقه‌بندی خطر در صورتی که در دسترس باشد و

ز - وضعیت ماده شیمیایی در قبال کنوانسیون‌های بین‌المللی. ضمیمه (و) اطلاعات در خصوص ملاحظات اجتماعی - اقتصادی یک برآورد باید با توجه به تدابیر کنترلی ممکن برای مواد شیمیایی مشمول این کنوانسیون، دربرگیرنده بخشهای گسترده شامل مدیریت و حذف باشد. به این منظور اطلاعات مربوطه باید با توجه به ملاحظات اجتماعی اقتصادی مرتبط با تدابیر کنترلی ممکن به‌منظور ایجاد امکان تصمیم‌گیری توسط مجمع اعضاء تهیه گردد. این اطلاعات باید با توجه به تفاوت توانایی‌ها و شرایط به اعضاء منعکس شده و باید شامل ملاحظات موارد فهرست خبری زیر باشد:

الف - اثرات و کارایی تدابیر کنترلی ممکن در رعایت اهداف کاهش:

۱ - امکان‌سنجی فنی، و

۲ - هزینه‌ها شامل هزینه‌های بهداشتی و زیست محیطی.

ب - جایگزین‌ها (محصولات و فرآیندها):

۱ - امکان‌سنجی فنی.

۲ - هزینه‌ها شامل هزینه‌های بهداشتی و زیست محیطی.

۳ - اثرات.

۴ - خطرات.

۵ - موجودیت، وپ

۶ - قابل دستیابی بودن.

ج - اثرات مثبت یا منفی روی جامعه‌ای که تدابیر کنترلی ممکن اجرا می‌شود:

۱ - بهداشت، شامل بهداشت حرفه‌ای، محیطی و عمومی.

۲ - کشاورزی شامل کشت آبی و جنگلداری.

۳ - تنوع زیستی (Biota).

۴ - جنبه‌های اقتصادی.

۵ - حرکت به سمت توسعه پایدار.

۶ - هزینه‌های اجتماعی.

د - مسائل مربوط به دفع و پسماند (مخصوصاً سموم فاسد شده و پاکسازی مکان‌های آلوده):

۱ - امکان‌سنجی فنی، و

۲ - هزینه‌ها.

ه - دسترسی به اطلاعات و آموزش عمومی.

و - وضعیت ظرفیت‌های موجود در خصوص پایش و کنترل و

ز - هر گونه اقدامات کنترلی منطقه‌ای و ملی انجام شده شامل اطلاعات در خصوص جایگزین‌ها و دیگر اطلاعات مدیریت خطر.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و سی ماده و شش ضمیمه در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ دهم خرداد ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۳/۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسید.